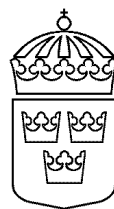

Riksdagens protokoll

2001/02:3

Torsdagen den 20 september

Protokoll
2001/02:3

Kl. 10.00 – 12.50

1 § Ny riksdagsledamot, m.m.

Upplästes och lades till handlingarna följande från Valprovsningsnämnden inkomna

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot och ersättare för riksdagsledamöter

Till Valprovsningsnämnden har från Riksskatteverket inkommit bevis om att Anna Kinberg (m), Stockholm, utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 18 september 2001 sedan Carl Bildt (m) avsagt sig sitt uppdrag som riksdagsledamot. Från Riksskatteverket har också inkommit protokoll angående utseende av ersättare.

Valprovsningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nya ledamoten och protokollet angående ersättare och därvid funnit att de blivit utfärdade i enlighet med 19 kap. 11 § vallagen.

Stockholm den 18 september 2001

Lars Tottie/

Kerstin Siverby

2 § Kompletteringsval till arbetsmarknadsutskottet

Talmannen meddelade att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Anna Kinberg som suppleant i arbetsmarknadsutskottet.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i arbetsmarknadsutskottet

Anna Kinberg (m)

3 § Debatt med anledning av budgetpropositionen

Finansministern överlämnade regeringens proposition 2001/02:1 med förslag till statsbudget för budgetåret 2002, reviderad finansplan, budgetpolitiska mål, ändrade anslag för budgetåret 2001, skattefrågor m.m.

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Anf. 1 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Ärade ledamöter och åhörare! Förra veckan inträffade något som vi aldrig kommer att glömma. Terrordåden i USA var en fruktansvärd händelse, en mänsklig katastrof. Frågan är: Påverkar detta världsekonomin?

Det är i dag ännu för tidigt att dra några säkra slutsatser. Redan före de tragiska händelserna i USA fanns en betydande osäkerhet om när den amerikanska ekonomin skulle vända och ta fart igen. Nu förstärks denna osäkerhet ytterligare. Samtidigt talar flera faktorer för att de ekonomiska konsekvenserna av terrordåden i USA är begränsade. Räntan har sänkts i USA och EMU-området, och även i Sverige. Det finns en tydlig beredskap för ett beslutsamt ekonomiskt politiskt agerande.

Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att den svenska ekonomin står väl rustad inför en eventuell förlängd konjunkturedgång. Det är ordning och reda i de offentliga finanserna. Inflationsförväntningarna är låga. Räntorna är låga. De offentliga finanserna visar betydande överskott.

Den ansvarsfulla ekonomiska politiken har de senaste åren möjliggjort stora avbetalningar på statsskulden. Under den här mandatperioden, från 1998 till 2002, kommer statsskulden att amorteras med 1 miljard kronor per riksdagsledamot, eller med andra ord med 349 miljarder kronor. Sverige står betydligt bättre rustat än många av våra europeiska grannländer, som trots de senaste årens ekonomiska högkonjunktur fortfarande dras med underskott i sina budgetar.

Sverige står också på andra områden väl rustat inför framtiden. Jag läste i gårdagens Financial Times att OECD den här veckan kommer att offentliggöra en rapport där man utnämner Sverige till världens mest kunskapsbaserade ekonomi. Efter Sverige följer USA, Sydkorea och Finland. OECD-rapportens huvudbudskap är att förmågan att skapa, fördela och använda kunskap alltmer är en central konkurrensfördel och av stor betydelse för tillväxt och levnadsstandard. Och Sverige leder denna utveckling enligt OECD.

Det är ingen tillfällighet att vi har hamnat i detta läge. Den ekonomiska politiken har under de senaste åren handlat mycket om att bygga upp marginaler, samtidigt som vi har gjort stora investeringar i utbildning och forskning. Det har handlat om att skapa en långsiktigt uthållig ekonomi som kan möta svängningar och motverka nedgångar.

Vi skriver i budgeten och finansplanen att om tillväxten skulle bli svagare kan vi tänka oss motsvarande anpassning av överskottsmålet för de offentliga finanserna. Målet om 2 % överskott i genomsnitt över en konjunkturcykel ger Sverige utrymme att under vissa år ha ett lägre överskott. Människor ska inte behöva drabbas av besparingar som slår mot hushållsekonomin eller mot kvaliteten i välfärden. Vi har skaffat oss en buffert, en säkerhetsmarginal. Vi behöver inte nu börja diskutera hur vi ska spara i alla trygghetssystem, och därför ligger det reformpaket som riksdagen beslutade om i våras fast. Det är viktigt att vi fortsätter med ordning och reda i ekonomin så att alla människor kan lita på att våra trygghetssystem står pall den dag då de verkligen behövs. Det är det som har varit målsättningen med de senaste årens ekonomiska politik.

Fru talman! Höstens budget är en budget för tillväxt och rättvisa. Välfärdsreformer för 21 miljarder kronor föreslås. Samtidigt läggs förslag om skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare och pensionärer.

Totalt handlar det om rättvisereformer och skattesänkningar för 44 miljarder kronor.

Årets budget är en budget för tillväxt. Socialdemokratisk ekonomisk politik har alltid handlat om att sätta jobben främst. Att människor ska kunna få jobb krävs för att ekonomin ska kunna växa.

Med årets budget lägger regeringen fast ett antal förslag som stärker den ekonomiska tillväxten. Det handlar om skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare och pensionärer som gör att hushållen kan öka sin konsumtion. Föräldrar får kanske råd att köpa nya cyklar till barnen. Pensionärer får råd att unna sig lite mer, kanske en extra tågresor till sina barn och barnbarn som bor i en annan del av landet.

Mer resurser till kommuner och landsting gör att fler kan anställas i skolan. Fler sjuksköterskor och undersköterskor kan få jobb i vården, och fler förskollärare kan anställas på dagis. Bara regeringens förslag om en särskild skolsatsning på 5 miljarder kronor innebär att 15 000 fler lärare och annan skolpersonal kan anställas. Maxtaxan på dagis och skattesänkningar för vanliga människor gör att marginaleffekterna minskar.

Regeringen föreslår också stora resurser för att öka människors kunskaper och kompetens. Vi presenterar en skärpt konkurrenspolitik, och inte minst föreslår vi förbättrade förutsättningar för småföretagare i glesbygd. Regeringen föreslår också en rad åtgärder för ett ökat företagande. Det handlar om sänkt skatt för investmentbolag. Det handlar om nedsatta socialavgifter för företag i inre Norrland, delar av Bergslagen och Värmland.

Höstens budget är en budget för rättvisa. Det är inte nog att klara ekonomin och sysselsättningen om vi inte också är beredda att ta det tredje steget, nämligen att se till att samhället blir mer rättvist. Här finns det mycket att göra.

Det finns stora orättvisor i dagens Sverige. Klassamhället är på många sätt fortfarande levande, även om det inte ser ut som vid det förra sekelskiftet. Orättvisorna går mellan dem som har ett arbete och dem som är arbetslösa, men också tvärs igenom arbetslivet. De går mellan kvinnor och män. De går mellan människor med olika bakgrund, och de går tvärs igenom landet och hotar att skapa ett tudelat Sverige.

Orättvisorna syns i lönekuvertet och på barnens kläder. De märks på boendestandard och semestermöjligheter. De märks i karriärmöjligheter och inflytande, i hälsa och brottsstatistik. De hörs också på det språk som vi talar.

Ska orättvisorna kunna brytas måste kampen mot arbetslösheten fortsätta. Den generella välfärden, som omfattar alla, måste stärkas. Men det krävs också särskilda satsningar som direkt angriper klassklyftorna och orättvisorna.

I årets budget prioriteras barnen, barnfamiljerna, pensionärerna och arbetslivet. Det handlar om stora rättvisereformer som gör livet lättare på många områden.

Låt mig ge några exempel.

Många barnfamiljer har svårt att få pengar och tid att räcka till. I årets budgetproposition föreslås ett antal reformer för att förbättra deras situation. Maxtaxan i barnomsorgen, som införs från årsskiftet, innebär kraftigt sänkta dagisavgifter, men också – vilket är viktigt – sänkta marginal-effekter, vilket ökar viljan till arbete.

Prot. 2001/02:3
20 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Föräldraförsäkringen förlängs med en pappamånad från årsskiftet. Det ger frihet för föräldrar att stanna hemma längre med det nyfödda barnet eller att ta ut ersättningen som kortare arbetstid medan barnet fortfarande är litet.

Garantinivån i föräldraförsäkringen föreslås höjas i flera steg.

Många pensionärer tycker att det är svårt att få hushållsekonomi att gå ihop. Det gäller särskilt de pensionärer som bara har folkpension och pensionstillskott.

Regeringens budgetproposition innehåller flera förslag för att stärka pensionärernas situation. Det handlar om höjda bostadstillägg, en uppräkning av pensionen med inflationen och sänkt skatt. Sammantaget ger det ca 250 kr mer i månaden för den som bara har folkpension och pensionstillskott.

Pensionärer föreslås få ett ökat skydd mot höga avgifter både i tandvården och äldreomsorgen. En ensamstående pensionär föreslås bli garanterad att ha drygt 4 100 kr kvar i månaden när avgiften till äldreomsorgen är betald.

Samtidigt är det viktigt att det finns vård och omsorg som är tillräckligt bra när man väl behöver den. Vården och omsorgen får därför ett rejält resurstillskott på 9 miljarder kronor med de pengar som frigjorts bl.a. genom neddragningar i försvaret som nu börjar betalas ut.

Vården och omsorgen behöver stärkas ytterligare. Väntetiderna i vården ska kortas. En särskild satsning på nästan 4 miljarder kronor föreslås just i syfte att minska köer och öka tillgängligheten i vården.

Resurserna till kommunerna stärks ytterligare när de 200 kr som nästan alla betalar i statlig skatt tillfaller kommunerna även nästa år. Det ger kommuner och landsting en extra miljard.

De rättvisereformer som regeringen nu föreslår handlar också om att förbättra situationen i arbetslivet.

Många vittnar om ökad stress, och antalet långtidssjukskrivningar ökar. I dag finns det 100 000 människor som har varit sjukskrivna i mer än ett år. Därför presenterar regeringen i budgetpropositionen ett 11-punktsprogram för ökad hälsa i arbetslivet. Det är ett mycket viktigt program som jag hoppas att parterna på arbetsmarknaden kommer att engagera sig i. Det fordrar i sista hand beslut på den enskilda arbetsplatsen och ett engagemang från fackliga organisationer och arbetsgivare.

Det handlar naturligtvis också om den enskilda individens trygghet. Årets budget innehåller också ett förslag om förbättrade villkor i arbets-skadeförsäkringen.

Årets budget är också viktig ur ett principiellt ideologiskt perspektiv. Med årets budget tas stora steg för att säkra den generella välfärdspolitik.

Det handlar om ett ideologiskt vägval. Antingen satsar vi bara på dem som har det allra sämst eller också satsar vi på att det stora flertalet ska få så bra trygghet när man blir sjuk eller arbetslös eller under den tid då ens barn är små att man är beredd att betala skatt till det gemensamma för att nå allt detta.

Förslaget om att höja taket i socialförsäkringarna år 2003 – sjukförsäkringen och föräldraförsäkringen – under förutsättning att statsfinanserna så tillåter är just ett sådant ideologiskt ställningstagande om att välfärden ska omfatta alla.

Årets budget är en budget för rättvisa och tillväxt. Reformerna och skattesänkningarna ökar rättvisan och tryggheten och skapar mer jämlika villkor i samhället, något som driver utvecklingen framåt.

Trygga människor vågar satsa. Trygga människor skaffar sig utbildning, byter jobb, startar ett företag eller skaffar barn.

Rättvisa och trygghet är en förutsättning för tillväxt.

Med årets budget tas ett stort antal steg för att öka rättvisan, men vi blir aldrig nöjda. Det är den socialdemokratiska reformismens karaktär. Det finns inga snabba genvägar. Men successivt förbättrar vi människors vardag steg för steg. Den här budgeten är ett stort steg på den vägen.

När nu regeringen presenterar budgetpropositionen för år 2002 vill jag till sist därför uttrycka ett tack till mina kolleger i Vänsterpartiet och Miljöpartiet för ett gott samarbete och för en god grund som vi har lagt för en bra ekonomisk utveckling i Sverige under de närmaste åren.

(Applåder)

Anf. 2 GUNNAR HÖKMARK (m):

Fru talman! Plötsligt tränger sig några av livets tragedier på oss på ett sätt som vi inte kan vända oss bort ifrån; när det som finns i våra värsta mardrömmar blir en eländig och konkret verklighet för medmänniskor i Sundsvall, eller som förra tisdagen när det ofattbara och avsiktliga skedde. Tusentals människor mördades. Det var flygvärdinnor som stacks ihjäl, barn och vuxna som sprängdes i luften, människor som blev levande facklor.

Det är en medveten och avsiktlig, men också meningslös grymhet, ett avsevärt förakt för människolivet som vi inte kan begripa, bara chockas och förfäras av.

Det som skedde då kommer oundvikligen att sätta sin prägel på den ekonomiska utvecklingen i världen. Hur mycket och hur länge får vi se.

Det som skedde då drabbade så många människor – en hel stad och ett land – att det också tvingar oss att se skillnad på det som är stort och det som är smått. Våra meningsskiljaktigheter om skatt och arbetsrätt, om redovisningen av arbetslösheten i dess olika kolumner eller andra debattfrågor vi har i dag blir självklart små när vi sätter dem i perspektivet av dessa stora frågor eftersom de handlar om en attack på det civiliserade och öppna samhället.

Det ger oss också anledning att vidga perspektivet på det som i grunden är en ekonomisk debatt i dag. Attacken i USA var inte bara en attack mot tusentals oskyldiga människor mitt i deras liv. Det var också en attack mot det öppna samhälle och den öppna ekonomi som ger enskilda människor växtkraft och möjlighet att själva forma sina liv.

Det är en attack mot den oräddhet som skapar möten och kontakter mellan människor i olika kulturer, och det är en attack mot ett ekonomiskt system som kan befria människor, inte bara från fattigdom utan också från ett gammalt samhälles förtryck av den enskilde.

Det som är den kanske allra viktigaste uppgiften en dag som i dag är att visa att Sverige ska gå i täten för att denna öppna ekonomi inte får vändas i slutenhet i någon del. Sverige ska kunna gå i täten för att slå vakt om ett vidgat internationellt samarbete och en vidgad global ekonomi.

Det förtjänar att sägas gång på gång att det inte är i de delar av världen där öppenhet och marknadsekonomi råder som förtrycket och utsugningen av människor är som störst. Det är i stället i de delar av världen där slutenheten tjänar som ett medel för att hindra människor att utveckla sina egna livsdrömmar och sina egna möjligheter. Det kan inte sägas nog många gånger. Vi hör i dag debattröster från olika håll som säger att man visserligen ska ta avstånd från terrorattackerna men som också ser en förklaring till dessa i det som USA och den fria världen symboliserar.

Jag tycker först och främst att det är en mycket obehaglig ståndpunkt, för den bygger på resonemang om samma kollektiva skuld som terroristerna lägger till grund för att mörda oskyldiga människor. Men det är fel också i en annan bemärkelse. Det som vi ser i form av förtryck och fattigdom runtom i världen har inte att göra med den fria ekonomin och den öppna handeln. Det har inte att göra med USA:s, Sveriges eller den europeiska unionens arbete för en växande fri handel och för möten mellan människor. Det har att göra med sådant som t.ex. regimer i Afghanistan, Libyen, Irak eller Iran med religionen som ett medel vill förvägra sina medborgare. Men det bottnar varken i islam eller i ett förtryck från den fria världen utan i ett förtryck från enskilda regimer.

Det kan inte heller sägas nog många gånger att det som vi nu har sett explodera i New York och i Washington inte beror på att västvärlden och den öppna ekonomin är ett hot mot människors välfärd, utan det är i stället så att öppenheten är ett hot mot slutna samhällen. Precis som vi under 80-talet och 90-talet såg hur gamla socialistiska regimer föll inför en allt öppnare världsekonomi och fria medier är det klart att den fria ekonomin och öppenheten är ett hot mot dem som vill ha slutna regimer och slutna samhällen.

Mot bakgrund av detta vill jag säga, fru talman, att det i dag när vi diskuterar den ekonomiska grundvalen för Sveriges framtida välfärdsutveckling är minst lika viktigt att komma ihåg vår roll i ett vidare världssammanhang. Sverige måste vara bland de länder som går i täten för att säkra ett fritt och öppet internationellt världssamfund, inte bara när det gäller politiken utan också när det gäller ekonomins utveckling. Vi har sett att där det finns en öppen ekonomi och en fri handel finns förutsättningar för att befria människor från det förtryck som förekommer på så många olika håll runtom i världen.

Fru talman! Jag tycker att detta är en utgångspunkt som vi bör ha när vi diskuterar den ekonomi som vi vill se i vår värld men också i vårt eget land.

Fru talman! Det är självfallet en plikt att resonera om de frågor som rör våra egna meningsskiljaktigheter. Det är en självklarhet, eftersom det avgör människors välfärd och utveckling också i vårt samhälle. Det är det som avgör hur unga och gamla ska kunna klara sin framtid och hantera sin vardag, och det är också en avgörande förutsättning för att människor ska kunna göra de val – både i politiken och i det vanliga livet – som leder till en situation där de själva kan påverka välfärden.

Fru talman! Regeringen ger i sin finansplan en bild av ett Sverige som egentligen inte har några större problem. Efter en liten doppling i tillväxten detta år blir allting som vanligt igen nästa år. Tillväxten studsar upp till nästan det dubbla. Arbetslösheten fortsätter att minska, och sysselsättningen fortsätter att öka. Det finns inga problem, och därför

finns det inte heller några förslag till åtgärder för företagande, ökande tillväxt och nya jobb, utan det är en tunn finansplan.

Men, fru talman, jag vill hävda att det inte är någon ärlig bild av ekonomin som regeringen ger. Först och främst: Den arbetslöshet som vi nu lämnar högkonjunkturen med är den högsta som vi någonsin har haft. De 4 % som regeringen skryter med är den högsta arbetslöshet som vi någonsin har haft i en högkonjunktur.

Men det är också så att regeringen har nått målet 4 % genom att räkna bara 4 av de nästan 16 procenten arbetslösa. Vi har en finansplan där det faktiskt nästan bokstavligen inte står någonting om arbetslösheten som ett problem och där arbetslösheten och därmed den politik som skulle krävas sorteras undan. Regeringen skriver att om utvecklingen på arbetsmarknaden blir sämre kommer man att sätta in åtgärder. Det gäller då åtgärder mot en arbetslöshet som är den högsta som vi någonsin har haft i en högkonjunktur. Det finns inte någon politik för detta i den här finansplanen.

Samtidigt ser vi också hur ihålig den sysselsättning som regeringen berömmar sig av är, hur mycket den beror på omfattande och mycket snabba förtidspensioneringar och ett rekordartat förlopp när det gäller ökningen av sjukfrånvaron. Mäter vi den faktiska sysselsättningen ser vi att antalet arbetade timmar t.o.m. under högkonjunkturen ökat bara marginellt. Mäter vi andelen faktiskt sysselsatta människor i arbete och tar hänsyn till sjukfrånvaron finner vi att knappt någon förändring har skett.

Detta sker i en situation där vi måste möta en demografisk utveckling som kommer att kräva mer arbete av fler. Den enda idé som regeringen för fram är att man kanske ska förkorta arbetstiden. Fru talman! Jag vill påstå att den arbetslöshet som vi har och denna utveckling av sysselsättningen är ett gigantiskt misslyckande för den socialdemokratiska regeringen, som bara det i sig är tillräckligt skäl för att man bör lämna ifrån sig makten efter nästa val.

Det resoneras inte heller något om den utflyttning av svenska företag och verksamheter som sker. Det nämns inte ett ord om de skattevillkor som leder till att statliga företag väljer att sälja olika dotterbolag till holdingbolag i Holland. Jag vill gärna säga att det inte är Björn Rosengren som det är fel på, utan snarare på den politik som Bosse Ringholm för, när Telia och Posten säljer dotterbolag till Holland.

Det nämns inte ett ord om det faktum att vi har en utflyttning av investeringar som häromdagen ledde statsministern till att vilja att AP-fonderna skulle bedriva näringspolitik i stället för att regeringen ska göra det. Det nämns inte ett ord om det problem för det svenska kunskaps-samhället som det innebär att företag och forskning flyttar ut.

Fru talman! Det står tio rader om den svenska kronans utveckling, trots att den svenska kronan det senaste året har förlorat motsvarande 15 % i värde. De olika bidrag som finansministern för en stund sedan annonserade ut har alltså i praktiken urholkats genom att våra sparade tillgångar har sjunkit så mycket i värde. De har sjunkit så mycket i värde att regeringen för i år har upphört att göra avbetalningar på statsskulden och planerar att göra så också för nästa år. Men man för inget resonemang om hur man ska göra.

Fru talman! Vi kan på område efter område se hur denna budget och finansplan präglas av en aningslöshet. Vad händer om siffrorna inte lyf-

Prot. 2001/02:3
20 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

ter, så att tillväxten inte blir dubbelt så hög nästa år, eftersom det inte finns någon grund för sådana antaganden? Jo, då går vi in i utgiftsgapet, dvs. utgifterna fortsätter att öka medan inkomsterna plötsligt faller. Om arbetslösheten inte minskar i en lågkonjunktur utan i stället ökar, vad händer då? Jo, då tvingas regeringen plötsligt slå till alla bromsar, och man tvingas plötsligt börja spara för att klara utgiftstaket men också för att klara de offentliga finansernas stabilitet. Det leder oss in i en situation som kan ge ökade finansiella problem för stat och kommun.

Mot detta, fru talman, står en annan reformagenda, som tar fasta på att vi ska möta arbetslösheten med en politik för företagande och tillväxt. Mot detta står en politik som innebär att vi inte ska öka statens transfereeringar av bidrag utan minska bidrags- och utgiftsbehov genom lägre skatter för enskilda människor. Mot detta står en politik för reformer på samhällslivets alla olika områden för att se till att enskilda människor får mer makt över sin vardag och mer kraft att skapa den välfärd som vi behöver för att kunna möta framtiden. Det är en politik som innebär stor skillnad, för den bygger på insikten att det är de enskilda människorna som står för förändringen.

Vi ska ha ett öppet samhälle, där var och en kan välja och forma sin framtid i Sverige. Vi kommer att presentera en budgetpolitik för detta när den dagen är inne.
(Applåder)

Anf. 3 LARS BÄCKSTRÖM (v):

Fru talman! Ekonomisk politik handlar ju ytterst om att lägga fast grunden för trygghet och en uthållig ekonomisk tillväxt. Vi känner nog alla att det är de värden som kan vara hotade i dessa dagar; både tryggheten och tillväxten.

Fru talman! I tisdags sade Göran Persson att vi måste ha beredskap för att möta en ekonomisk nedgång. Ja, det måste vi ha. Men om vi med fog ska kunna säga att vår beredskap är god måste vi också ha ett politiskt klimat som gör att vi förmår att göra avkall på politisk prestige och lyssna på andra för att nå breda uppgörelser. Det må sedan gälla partier eller arbetsmarknadens parter. Det är viktigt att vi har det ansvaret och anslår den tonen för den här debatten.

Fru talman! Jag vågar påstå att dagens vänsterparti är ett sådant parti. Efter fyra budgetar kan vi alla konstatera att det inte blev någon rödgrön röra. Vi har tvärt emot alla olyckskorpar visat att Vänstern kan ta ansvar. Vi i Vänstern höll i. Det blev Bildt som gick; inte vi. Vi står bi. Och vi kommer att ta ansvar i framtiden också. Vi är uthålliga. Vi vet att det vi förlorar en vår kanske vi vinner redan nästa höst. Så blev det ju nu med löftet om höjda tak i sjuk- och föräldraförsäkringen, och det är kanske det viktigaste beslutet under hela den här valperioden.

Det var många som trodde att det inte skulle gå. För några år sedan var jag på en SACO-kongress. Där ställdes kravet, och jag sade att vi skulle göra det. Det beskedet möttes med leenden. Men tyvärr rymde de leendena också ett stort mått av misstro. Man menade att det var en mus som röt när Bäckström stod där och lovade. Han kan väl inte leverera! Men nu skriver vi in reformen i en budget, och vi har fått beröm av löntagarnas organisationer. TCO kom t.o.m. med en tårta. Jag brukar inte äta tårta, fru talman – det har sina skäl; ni ser på mig hur jag ser ut – men

den här tårtan åt jag med välbehag. Det är ju så tårtor ska hanteras. De ska inte kastas utan ätas. TCO kom med en tårta, och varför det då? Jo, därför att man kände att vi gjorde någonting för att värna ett generellt välfärdssystem som hjälpte organisationen i dess arbete. Det hjälpte t.o.m. arbetsgivarna som får betala mindre.

Det här är så oerhört viktigt. Detta är en välfärdsreform. Till skillnad från många andra länder slår vi vakt om en generell välfärd i det här landet, och det ska vi vara väldigt stolta över.

Vi har tagit vårt ansvar. Men jag vill också säga att det kan vara ansvarslöst att ta så mycket ansvar att man sviker sin egen politik. Men jag menar att vi i Vänsterpartiet inte behöver skämmas för vad vi har uppnått den här perioden, tvärtom. Minns hur det såg ut för tre år sedan! Hur stor var skulden? Hur stor var arbetslösheten? Under de senaste åren har sysselsättning och reallöner ökat som aldrig förr. Man kan med fog säga att klassklyftorna har minskat, och skolan och vården stärks när kommunerna nu börjar anställa igen. Det finns de, fru talman, som kallar det för ett misslyckande. Jag får nästan travestera Pyrrhus: Ett sådant misslyckande till, och vi har vunnit!

Men i en sådan här budgetdebatt ska vi också vara ärliga och lyfta blicken från framgångar och statistik och se den bristande vardag som många brottas med. Vi ska erkänna att gapet mellan resurser och behov inom vård och skola fortfarande är för stora, och vi ska inse – jag vill ge dem rätt som säger det – att bakom den ökande sysselsättningen finns också en del som bara består av ökade sjukskrivningar. Det är faktiskt så att både den som är sjukskriven och den som gör jobbet i stället räknas som sysselsatt, och det är en statistisk villa, det ska erkännas.

Visst är det dags att se verkligheten i många av våra förorter; klyftor som nu t.o.m. Moderaterna vill attackera. Fru talman! Det finns de som säger att det inte är högerns planhalva. Det finns de som föraktfullt hela tiden säger att Hökmark måste ha taxi för att hitta dit. Jag tycker att det är en vrågbild att säga så. Jag säger: Välkommen till förorten, Hökmark och Lundgren! Det är jättebra! Nu ska vi tillsammans se att det finns så oerhört mycket växtkraft där som vi måste ta till vara. Och ju fler som vill debattera problem kring utslagning och utanförskap, desto bättre. Då kan det i det nya decenniet bli en tävlan om att angripa klyftor och gap i stället för som på 80- och 90-talen, då de stora debatterna tycktes handla om att göra de rätta börsplaceringarna.

Fru talman! Det är dags att säga att ingen ska behöva byta efternamn för att få jobb i Sverige. Det är dags att säga ifrån så att det hörs: Varje människa är en tillgång!

Det är dags att inte bara prata om tudelningen mellan storstadsregionen och resten av landet, utan göra något åt den. Det finns en regional klyvning som inte skapats av oss politiker, utan den har skapats av beslut i bolagsrum, beslut där också lönsamma fabriker slås igen av ägare långt borta och av anonyma fonders krav. Så var det med Lear i Dalsland. Så är det med hoten mot Degerfors, och i går var det mot Norrköping. Fru talman! T.o.m. gamla Samhallfabriker hotas att slås igen och produktionen att flyttas, t.ex. från Rättvik i Dalarna till Baltikum. Då har det gått för långt!

Jag vill säga det, fru talman: Visst var Sovjetkommunismen och planekonomin helt fel; det har vi sagt i decennier, och visst gäller det nu att

vi ska värna demokratin, bekämpa terrorismen och värna det öppna samhället, men det gör ju inte att den enda rätta vägen är att okritiskt applådera en totalt oreglerad global ekonomi. Då går vi i globaliseringsfällan. Då är det kanske klokare att t.o.m. lyssna på Ikeas grundare Kamprad. Han sade nyligen att djungelkapitalismens tid är över. Det var han som sade det, inte jag. Han är en förständig människa, Kamprad!

Då är det dags att diskutera hur vi bygger upp motkrafter och stärker politiken i stället för att försvaga demokratin. Det gäller i Sverige och det gäller globalt. Det är det vi ska göra. Det är också ett led i kampen mot terrorismen. Det behövs både polis, demokrati och ekonomiskt rättvis utveckling för alla.

Men om vi nu går tillbaka till Sverige kanske någon undrar varför vi inte har gjort mer om nu Sverige har gått så bra och inkomsterna har ökat så väldigt. Det rätta svaret är ju just att vi velat amortera och minska de offentliga skulderna så att vi lättare kan klara sämre tider. Det är precis det vi har gjort. Vi hörde hur finansministern tydligt redogjorde för detta. Det är det vi har gjort. Och vi har gjort det så rejält att Sveriges nettoskuld och utlandsskuld nu i princip är borta. Det är väl ett bra dagsverke! Kan vi aldrig ge varandra beröm i politiken? Vore det så svårt?

Ett annat svar är statens utgiftstak, alltså det tak som läggs fast tre år i förväg och som sätter en gräns för hur höga utgifterna får vara. Visst måste vi sätta gränser, så att vi inte använder tillfälliga inkomster till utgifter som vi inte har råd med på sikt. Självklart måste vi göra det. Det är en riktig politik. Men ett utgiftstak får ju inte vara så absolut att man aldrig någonsin kan utnyttja möjligheten att ompröva det om verkligheten ändras. Ett exempel är en djup lågkonjunktur, eller som Göran Persson sade så klokt i tisdags: Vi får inte tveka att sätta in åtgärder om arbetslösheten skulle öka. Det är rätt, Göran Persson! Han är en klok karl!

Det här innebär ju inte att vi vill ha en slapp budgetpolitik. Det är värt att tänka på att dagens system inte bara sätter gränser. Dagens system uppmuntrar faktiskt till att lova reformer i framtiden också, så kanske dagens system är i praktiken lika utgiftsdrivande som begränsande. Det är värt att ta upp i en diskussion! Att ändra eller lägga om tak innebär inte att smita från ansvar, utan det innebär att man måste ta ett aktivt ansvar också när man väljer mellan sänkt skatt och ökade utgifter. Det kan finnas utgiftsgap, men det kan också finnas ett inkomstgap. Finansiellt är det samma sak, det måste väl alla inse. Om jag väljer att minska mina inkomster eller att öka mina utgifter påverkar min sparbanksbok precis lika mycket. Det inser ju alla. Det finns samband.

Några kommer att säga att vi har löst problemen i den här budgeten genom att vi har gått runt taket och lättat på trycket. Man kommer att påstå att vi har använt ventiler och skorstenar. Ja, det vi har gjort kan kanske beskrivas så, men ska staten tvingas minska anslagen till polisen eller till arbetsmarknadspolitiken bara för att Cederschiöld i Stockholm får dela med sig av ökade skattepengar till Norrlandskommuner? Är det någon här i församlingen som tycker att det skulle vara vettigt? Nej, så vi har räknat om och höjt taket med 1,7 miljarder. Den här åtgärden gör det möjligt för oss att satsa extra på att förkorta vårdköer och att arbeta mot ohälsa i arbetslivet.

Vi tar nu också bort ett annat fel i systemet, nämligen kommunkontosystemet. Man skulle hellre kunna säga Ludvikareduktionen. Det är ett

system som gör att staten har höjt statsbidragen med vänster hand och sedan tagit tillbaka pengar med höger hand genom momsavgifter. Nu tar vi bort den här avgiften och kan samtidigt sänka statsbidragen.

Brukar inte moderaterna kalla sådant rundgång? Vi har lyssnat på moderaterna. Vad vi nu gör är att vi minskar rundgången. Vi ger helt enkelt kommunerna något som är bättre än höjda statsbidrag. Vi ger kommunerna bättre möjligheter att stå på egna ben.

Vi lyssnar på moderaterna när de har goda idéer och tar fasta på dem. Kan vi inte få beröm för att vi gör det? Fortsätter momsuttagen att öka ger det kommunerna ökade resurser om kanske 1–2 miljarder per år. Det är bra om man kan minska rundgången och stärka kommunernas satsningar på vård och omsorg. Det är jättebra.

Men vi ska också tala klartext i våra debatter. Vi ska tala klartext om vårt löfte att höja ersättningen från a-kassan för alla nästa år om statsfinanserna så medger. Vad menar vi med det? Som Luther skrev en gång i sin katekes: Vad menas med det? Har vi råd att sänka skatten med 20 miljarder nästa år? Nu ska vi vara tydliga. På sikt kostar skattesänkningen drygt 30 miljarder. Det är mer än de 20 som vi har nu.

Då ställer sig vän av ordning frågan: Vi måste väl ha råd att höja ersättningen i a-kassan? Om ni har råd att minska inkomsterna med 30 miljarder, har ni då inte råd att öka utgifterna med 2–3 miljarder? Det är en svår fråga. Det egentliga problemet är återigen utgiftstaket. Vi får inte öka utgifterna över en viss gräns.

Vad vi egentligen säger är att vi ska höja ersättningen i a-kassan om det går för taket. Det är det sanna svaret. Kommer det att gå? Det är klart att det går. Det går att fatta beslut så att vi kan höja a-kassan också under taket. Nu kommer jag nästan med idéer här till finansministern. Jag har suttit och funderat på kammaren.

En möjlighet kan vara att tidigarelägga utgifter från 2002 till 2001, t.ex. att betala ut jordbruksstöd lite tidigare såsom det var förr. Då kan vi få utrymme under taket redan år 2002. Det är en lösning, och det kan finnas andra. Det är klart att vi ska lösa den frågan under kommande år.

Utgiftstaket har varit ett problem också när det gäller att finansiera satsningar på att rusta upp vägar och få över trafikpolitiken på ett nytt grönt spår med mer transporter på järnvägar. Det finns de som säger att det är vi i Vänsterpartiet som har suttit och bromsat. Så är det självklart inte.

Jag bor bredvid E 6:an i Bohuslän. Skulle jag stå och säga att jag inte vill bygga om den vägen, vore jag ju tokig. Jag vore tokig om jag försökte bromsa satsningar på järnvägen till Norge i mitt område. Då vore jag ju tokig och skulle inte bli omvald. Jag är inte dum!

Vi i Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet har gjort ett aktivt val. Vi har prioriterat kampen mot arbetslöshet. Vi har gett mer pengar till kommunerna, pensionärerna, studenterna och miljön. Vi har gjort en rad satsningar på jämställdhet mellan könen. Allt det har vi gjort. Sedan slog vi i taket och kunde inte göra mer, vare sig jag, Ringholm eller näringsministern.

Andra partier har löst problemet genom att dra bort miljard efter miljard från arbetsmarknadspolitik. De valde sin väg, mer till motorväg och mindre till glesbygd och storstad för kamp mot arbetslösheten, och

Prot. 2001/02:3
20 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

kanske får de respekt för det i ett val. Men jag tycker att vi gjorde rätt val.

Nu har vi hittat en utväg. Det gör vi alltid i politiken. Vi säger att tidigare lagda investeringar kan finansieras genom lån via Riksgälden. Då säger några att vi går runt taket. Jag säger att vi tar vårt ansvar för kamp mot arbetslöshet, regionerna, välfärden och en uthållig transportpolitik. Jag är stolt över det.

Vänsterpartiet och Socialdemokraterna ska ta ett långsiktigt ansvar för infrastrukturen. Alternativet är att överlåta både vägar och järnvägar till tre eller fyra borgerliga partier. Jag tror inte att det vore bra för miljön och våra möjligheter att nå målen för klimatpolitiken. Det vore oansvarigt.

Fru talman! I budgeten finns många förslag för gemensam välfärd och jobb som ökar statens utgifter. Men vi har också förslag till en rad skattesänkningar för att öka rättvisan och efterfrågan på jobb. Det är inget fel att sänka skatten om man kan. Minns Internationalen: Vi under skatter dignar ned! Kan vi ta ned skatterna är det klart att vi ska göra det.

Alla skatteåtgärder är inte som vi ville ha dem. Vi i Vänstern hade inte 20 % av väljarna utan vi hade 12 %, och då kan man inte lyckas till hundra procent. Men vi kommer tillbaka till frågan om fastighetsskatten och förmögenhetsskatten. De frågorna har inte nått sin slutlösning.

Fru talman! Det här är en bra budget. Jag skulle t.o.m. kunna säga, även om det är ovanligt att säga det, att vi i Vänsterpartiet är nöjda. Det är inte ofta vi säger det. Men vi är nöjda för den här gången – det får jag lägga till – och bara för den här gången!

Den här budgeten är en budget för alla, som vi ska återkomma till med saker i budgeten för år 2003. Vi behöver fler åtgärder för fler jobb. Vi ska fortsätta arbetet för att nå målet att 80 % av alla som är mellan 20 och 64 år ska ha ett jobb år 2004.

Men vi ska också fundera på om vi har formulerat målet rätt. Det kan ju inte vara smart att locka ungdomar från studier till arbete enbart för att nå ett politiskt statistiskt mål. Det vore inte smart. Då skulle principen få råda över verkligheten.

Vad vi vill ha är ett folk i arbete och studier för en uthållig utveckling. Då behöver vi skattereformer som gör det lättare för människor att starta och driva företag. Det var jag som sade det, Lars Bäckström från Vänsterpartiet. Vi behöver skattereformer som gör det lättare att starta företag och driva dem.

Vi har kommit en liten bit på vägen. Tre partier anger nu gemensamt vilka frågor som ska lösas. Vi har inte kunnat enas om hur vi ska lösa dem. Det är, för att travestera en gammal känd paroll, lite grann som: Gärna en skattereform, men först en utredning.

Vi vet vart vi vill gå, och vi kommer att driva på. Vi har lärt oss att samarbeta med Bosse Ringholm. Han spelar ju tennis. Det kan vara som en tennismatch. Det kan behövas tre, fyra eller fem set innan det blir dags för matchboll. Men vi ska göra det bättre för småföretagen.

Vi ska fortsätta kampen mot löneskillnader och diskriminering som grundar sig på kön. Vi ska vidta fler åtgärder mot ohälsa i arbetslivet och mot de ständiga ökningarna av antalet långtidssjukskrivningar och för-tidspensioner. Det är problem som slår mot kvinnorna.

Vi har enats om ett program mot ohälsa i arbetslivet. Vi ska gå vidare med det i riksdagen och i samarbete med arbetsmarknadens parter. Vi vill göra mer för alla dem som står utanför arbetsmarknad och generella välfärdssystem, dem som man ibland kallar för marginaliserade men som i praktiken helt enkelt ofta är utestängda.

Visst vore det bra att se över våra samarbetsformer, dra ned på dramatiken och ha färre nattmanglingar och mer tid för gemensam beredning. Det vore bra för partierna, och det vore bra för mig, men framför allt vore det bra för demokratin.

Allt detta ska vi göra. Vi kan göra det om väljarna vill. Jag vill tacka Socialdemokraterna och Miljöpartiet för det samarbete vi lagt bakom oss. Vi är på rätt spår. Men vi behöver göra mycket mer för att minska gapet i inkomst och möjligheter och gapet mellan vad miljön tål och vad den utsätts för.

Den här budgeten är den fjärde som är framtagen med arbete, rättvisa och miljö som grund. Jag tror att Sverige skulle må bra av fyra till som är lite rödare och grönnare. Det skulle göra Sverige till ett tryggare och rättvisare land.

(Applåder)

Anf. 4 MATS ODELL (kd):

Fru talman! Det känns inte lätt att tala om ekonomisk politik när fortfarande tusentals oidentifierade offer ligger i ruinerna av World Trade Center i New York och Pentagon i Washington och när sorgen är kompakt i trakten runt Sundsvall. Det finns förvisso andra värden än de som kan mätas i kronor och ören. Men enligt riksdagens arbetsschema har vi remissdebatt i dag, och faktum kvarstår att det också finns en allvarlig ekonomisk dimension på denna historiska attack på oskyldiga civila.

Ingen kan i dag säga hur stor effekten blir av de avskyvärda krigshandlingarna den 11 september och hur det kommer att påverka den ekonomiska utvecklingen under de kommande åren. Det kommer med all sannolikhet att påverka hela samhällsklimatet. Riksbanken har redan tagit sitt ansvar och agerat snabbt och resolut. Men det är väldigt allvarligt att vi har saknat en tillväxtpolitik redan före katastrofen i USA. Nu blir det direkt alarmerande eftersom den ekonomiska utvecklingen kan komma att bli mycket sämre än vad regeringen räknar med.

Fru talman! Det här är den sextonde ekonomiska propositionen som socialdemokratiska regeringar har lagt fram sedan Socialdemokraterna tog över makten igen 1994 på löftet att det skulle vara slut på nedskärningarna. Men inte heller den här gången tar Göran Persson och Bosse Ringholm de stora utmaningarna i Sverige på allvar. I Regeringskansliet råder vad man skulle kunna kalla en förvaltningspolitik enligt minsta motståndets lag. Det gäller bara att hanka sig kvar vid makten i stället för att ta till vara de möjligheter som ett framtidsinriktat regerande erbjuder ett land som Sverige.

Bosse Ringholm har här vältaligt talat om hur han nu ska fördela resurser till alla och envar. Då ska vi komma ihåg att detta är de kvardröjande effekterna av den högkonjunktur som vi nu har bakom oss. Utan en tillväxtpolitik har ni ju snart bara nedskärningar att fördela, Bosse Ringholm!

När man tittar i budgeten så ser man att regeringen nu har ändrat bokföringsmetod för att blanda bort korten. Om vi tillämpar samma bokföringsmetod som i vårpropositionen så visar det sig att statsskulden kommer att öka med 35 miljarder kronor mellan 2001 och 2004. Så var lite försiktig, Bosse Ringholm, när det gäller att fördela och inte ta fram de verkliga åtgärderna som skulle kunna säkra en långsiktig tillväxt!

De nattmanglingar som Lars Bäckström talar om har ju varit närmast farsartade tillställningar som inte alls har haft Sveriges framtid och Sveriges långsiktiga tillväxtutveckling i fokus. De har i stället handlat om någon sorts hoplappande av en rödgrön regeringskonstellation som håller på att spricka. Det har verkat som en sorts köpande och säljande av särintressen inför svenska folket, oavsett vad Lars Bäckström säger. Det var en oerhörd attack på Vänsterpartiets trafikförhandlare som han framförde här. Det är ju de som har bromsat! Vad säger Karin Svensson Smith om detta? Är det hon som är så dum som Bäckström nu säger?

Här har det handlat om att lappa ihop det hela. Den vägfobi som har präglat och blockerat förhandlingarna är fullständigt obegriplig för svenska folket. Hoppas att väljarnas dom blir rättvis, oavsett vad Lars Bäckström nu säger här!

Det som ni har hafsat ihop under de nattliga seanserna duger inte om Sverige ska stå rustat för framtiden. Regeringens *business as usual* och dess passiva förhållningssätt till det som man kallar en normalkonjunktur i propositionen innebär att vi i Sverige fortsätter att halka efter gentemot omvärlden. Vi har sämre välfärdsutveckling än vad vi skulle ha kunnat ha. Det drabbar i första hand de svagare i samhället genom att resurserna för vården, skolan och omsorgen inte räcker till. Det bidrar också till att kronan försvagas så att allt blir dyrare utomlands.

Fru talman! Det som borde ha stått i fokus i budgetpropositionen är något helt annat.

Först och främst gäller det att förbättra de långsiktiga förutsättningarna för uthållig tillväxt i hela landet. I dag har vi en tudelning där tillväxten ökar i storstadsregionerna men där resten av landet går kraftigt bakåt.

Den tillväxtmöjlighet som finns på ca 2 % är fullständigt otillräcklig. Ni borde ha syftat till att öka den till åtminstone 3 % – inte för att tillväxt är politikens mål utan för att det är ett viktigt medel för en förbättrad välfärd. Utan tillväxt har vi till slut bara nedskärningar att fördela. Varför har regeringen ingen politik och inget mål för ökad tillväxt? Det kan väl knappast vara den amerikanska konjunkturens fel, som annars får bära mycket av skulden för att det nu inte blir så rosenrött som ni trodde i våras.

Fru talman! Det borde också ha handlat om att ta till vara globaliseringens alla möjligheter. Med regeringens politik fortsätter företag, kunskap och kapital att fly landet. Varför gör regeringen ingenting för att förbättra lönebildningen, förenkla regelverken, mildra företagsbeskattningen och förbättra investeringsklimatet? Det görs nu en regionalpolitisk satsning, men i grunden finns en dubbelbeskattning kvar som drabbar svenskt ägande, Lars Bäckström. I grunden har vi kvar en förmögenhetsskatt som gör att kapital flyr landet. Riksskatteverket räknar med att det finns ca 400 miljarder som svenska hushåll redan håller på oredovisade konton i utlandet.

Björn Rosengren har talat om ett företagsklimat i världsklass. Men sanningen, fru talman, är att antalet företagare efter sju år av socialdemokratiskt styre nu är färre än 1993. Det kom en utredning om detta häromdagen. Sedan 1999 har antalet företagare blivit ungefär 100 färre per vecka, Bosse Ringholm! Det kan du väl knappast skylla på den amerikanska konjunkturen.

Fru talman! Det borde ha handlat om att ge förutsättningar och resurser för en bra och värdig vård. Men här har det trots era vallöften om motsatsen i förra valet bara blivit sämre. Den enda långsiktiga lösningen är ett bättre företag- och investeringsklimat. Är det kanske också den amerikanska konjunktursens fel att så mycket av byråkrati och regeldjungel fortfarande förkväver och minskar företagandet i Sverige? Det är långbänkar och tomgång så långt ögat når.

Fru talman! Det borde ha handlat om att minska den skenande sjukfrånvaron och kraftigt öka den faktiska sysselsättningen. Den sysselsättningsökning som Bosse Ringholm nu berömmar sig av har mellan 1997 och 2000 till 60 % berott på ökad sjukfrånvaro. Den faktiska andelen sysselsatta i arbete ökade bara med 8 % mellan 1997 och 2000. Men sjukfrånvaron fortsätter att öka lavinartat.

Vad gör ni egentligen utöver att försöka bromsa och stoppa lyckade reformer? Det gäller t.ex. S:t Görans sjukhus mycket lyckosamma driftsform med kortare vårdköer, mer nöjda patienter och anställda och lägre kostnader per operation. Nej, när det gäller att sätta krokben för en positiv utveckling – då är det bråttom! Då går man inte på tomgång. Då finns plötsligt den handlingskraft som annars saknas för att röja upp i den regeldjungel och byråkrati som förkväver och minskar företagandet och som gör att vi får 100 färre företagare per vecka.

Fru talman! Det borde ha handlat om att skapa en jämställd arbetsmarknad. Det klarar ni ju inte ens i ert eget regeringskansli, Bosse Ringholm. När vi tittar i statistiken ser vi att de kvinnliga anställda i Statsrådsberedningen i genomsnitt tjänar 7 000 kr mindre än männen. Det innebär alltså att det för kvinnorna i Göran Perssons närmaste närhet handlar om 84 000 kr mindre per år i plånboken – eller i lön. Man betalar ju en viss skatt också, som Bosse Ringholm känner till. Därför tycker jag att Göran Perssons tal i regeringsförklaringen om världens mest jämställda land klingar något ihålligt, eller kanske t.o.m. ganska falskt.

Fru talman! Det borde ha handlat om att skapa en modernare infrastruktur. Icke ett enda nytt väg- eller järnvägsprojekt har startats sedan förra valet. Säg inte att det är den amerikanska konjunkturen som har lagt hinder i vägen när det är en evig tomgångskörning på Näringsdepartementet och vägfientliga stödpartier som står i vägen. Lars Bäckströms omvändelse här i dag är ju en fantastisk nyhet. Det är oerhört positivt, och vi hoppas att det kan genomsyra hela hans parti och resten av denna förhandling också.

Det borde naturligtvis också ha handlat om att lösa problemet med bostadsbristen, som bara har blivit värre med er politik. Inte hjälper det att sparka på den arme bostadsministern Lövdén när hela regeringen saknar en bostadspolitik som kan lösa problemet.

Inte minst borde det också ha handlat om att skapa förutsättningar för en skola som elever och lärare längtar till. Läget i den svenska skolan har

allvarligt försämrats under er regeringstid. Sverige behöver en ny skolpolitik och Sverige behöver en ny skolminister.

Göran Persson sade i regeringsförklaringen att nu når satsningar, tillväxt och rättvisa ut till klassrum, sjukhus, vårdcentraler, servicehus, hemtjänst och hushåll. Men när man studerar regeringens budgetproposition så visar den sig vara inget annat än ett misslyckande när det gäller att långsiktigt lösa de problem som svenska folket möter i vardagen; i skolan, i vården och i omsorgen och inte minst inom rättsväsendet. Regeringen och dess stödpartier ger inga trovärdiga förslag till hur det ska bli bättre.

Kristdemokraterna presenterade redan i våras tillsammans med Moderaterna, Centern och Folkpartiet gemensamma riktlinjer för den ekonomiska politiken. Våra fyra partier står för en offensiv reformpolitik i stället för den defensiva anpassningspolitik som på område efter område präglar vänsterkoalitionens sätt att möta verkligheten. Vi vill snabbare och effektivare leda Sverige förbi konjunkturproblemen och ta itu med de långsiktiga utmaningarna. Därför sätter vi bl.a. målet att den ekonomiska politiken ska göra det möjligt att uppnå en långsiktigt uthållig tillväxt på åtminstone 3 % över en konjunkturykel. Vi visar på viktiga förändringar för företagande- och ägandebeskattning.

Vi vill föra en politik för att minska sjukfrånvaron, för att desarmera fattigdomsfällor och för att steget in på arbetsmarknaden ska bli lättare. Vi diskuterar också den unikt höga arbetslösheten i den goda konjunktur som vi nu har lämnat och föreslår åtgärder. Vi föreslår en vitaliserad välfärdspolitik med ökad mångfald och större valfrihet. Vi föreslår en avmonopolisering av offentliga välfärdstjänster som öppnar nya arbetsfält och nya karriärvägar inom hittills kvinnodominerade låglöneområden och som därmed också leder till ökad jämställdhet.

Sverige har stora utmaningar att möta, fru talman. Till skillnad från regeringen diskuterar vi dem och anvisar en politik. Dagens budgetproposition visar med all tydlighet att det är dags att sätta det trötta splittrade rödgröna laget på avbytarbänken och i stället ta ut ett nytt lag som kan ge hopp om en bättre framtid för Sverige. Låt oss se till att detta blir den sista rödgröna budgeten i Sverige på mycket länge!
(Applåder)

Anf. 5 LENA EK (c):

Fru talman! Ledamöter! Åhörare! Vi lever i en allvarlig tid. I kväll kommer den amerikanska presidenten att tala till kongressen och redovisa hur USA ska agera i fortsättningen efter terrorisattacken mot World Trade Center. Stora truppsammandragningar runt Afghanistan och det i övrigt allvarliga läget gör att världen bävar för hur de skyldiga ska hittas, men också för hur de oskyldiga ska skyddas.

På många sätt står den ekonomiska situationen i Sverige i dag också och väger. Vi vet inte riktigt hur djup lågkonjunkturen blir. Vi vet inte vad som händer med sysselsättningen. Vi kan inte veta hur lång tid det tar innan det vänder uppåt igen i EU och i USA. Visst finns det gott om prognoser, men kännetecknade för prognosmakarna är att de nästan spretar lika mycket i sina uttalanden som regeringens ministrar gör.

Bara sedan vårbudgeten har regeringens prognos för tillväxten minskat med mer än en tredjedel från 2,7 % till 1,7 %. Mitt i konjunkturav-

mattningen har Sverige en historiskt hög arbetslöshet trots så många år av högkonjunktur. Inte ens i regeringens egen baskalkyl i den finansplan som vi diskuterar i dag uppnås målet om en sysselsättning på 80 %.

Givetvis finns det också positiva saker som händer i ekonomin. Det finns faktiskt också en del positiva småsaker i finansplanen. Även om det har vänt nedåt, är läget bättre i dag än det var för tio år sedan. Vi har kontroll över inflationen, statsskulden och utgifterna. Det är någonting som vi i Centerpartiet värderar mycket högt och kommer att fortsätta att slåss för.

Men det budgetförslag som har lagts fram i höst kännetecknas mer av löften än av analys, eller man kanske ska säga mer av valanalys än av ekonomiska fakta och vad som händer i omvärlden. Partistategernas rekommendationer har fått företräde framför verkliga behov. Det leder till glättade beskrivningar som mer ger känslan av solglasögon och hawaiiskjortor än av paraply och stövlar i ett ekonomiskt höstrusk när man läser finansplanen.

Det underliggande saldot, dvs. resultatet av hela den statliga verksamheten om man räknar bort försäljningar, visar ett litet överskott nästa år men stora underskott året efter. Det innebär att Sverige får börja låna igen om det inte kommer en annan politik och andra människor som håller i rodet.

Det är viktigt att fokusera och prioritera när pengar inte räcker till allt. Det är någonting som den här budgeten saknar. Det sprids smulor, småförslag och småsummor över i stort sett alla i Sverige kända grupper. Men den här budgeten bidrar inte till att avskaffa de sociala klyftor som i stort sett alla i det politiska livet i Sverige pratar om i dag.

Man ändrar i bidragssystemen genom att föreslå höjningar av taket i stället för att förbättra golven och försöka få fler att omfattas av trygghetssystemen. Det verkar som om det bara ska omfatta manliga heltidsarbetare med en inkomst strax över medianinkomsten.

Man sänker skatterna genom att kompensera för egenavgifterna så att de som redan har mest också blir de som får mest. Enligt regeringens tabeller är skillnaden 25 kr i månaden upp till 424 kr i månaden eller 300 kr om året mot 5 088 kr om året. Jag tycker att det är en felaktig fördelningsprofil. Man inför en maxtaxa som ger höginkomsttagare 3 000–4 000 kr extra i månaden genom att avgifterna blir så låga. Men den ensamma småbarnsmamman som bor granne med mig tjänar 150 kr i månaden på det här förslaget. Jag tycker att det är en felaktig fördelningsprofil. Jag tycker inte att man kan vara stolt över ett sådant förslag om det är så att man menar allvar med att människor ska klara sig själva och kunna leva på sin inkomst.

Det här drabbar förstås allra mest kvinnorna. De framgår också av regeringens tabeller. Räknesättet i de här förslagen ligger också till grund för de ökande löneskillnaderna mellan män och kvinnor i samhället. Man räknar i procent och ser inte hur det slår i kronor och ören. Det ska bli intressant att se vad de socialdemokratiska väljarna, framför allt kvinnorna, och de som har röstat på Gudrun Schyman tycker om det här i praktiken när de ser vad förslagen innebär för dem som har det sämst.

Regeringen utmålar också budgeten som ett steg på vägen till det gröna folkhemmet. Det skulle i så fall vara källaren i det huset. Den s.k. gröna skatteväxlingen påverkar inte företags utsläpp eller företags kost-

Prot. 2001/02:3
20 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

nader för arbete. Den påverkar bara enskilda människor med små möjligheter att ställa bilen när barnen ska till dagis och de själva ska till jobbet. Den har liten effekt för jobben i landet. Man misshandlar konsekvent de näringar som betyder mycket för ett öppet landskap, sunda och säkra livsmedel – inte minst aktuellt i dag – och kretsloppet i hela samhället. Inte ens tidigare utfärdade löften om konkurrensneutralitet för de gröna näringarna håller man i det här budgetförslaget.

Fru talman! För att det ska finnas någonting att fördela och för att vi ska ha pengar att läka de sociala och regionala klyftorna måste det skapas tillväxt. Så länge det fortsätter som det har gjort hittills, dvs. att Sverige har en lägre tillväxt än andra länder och att länder i vår omgivning klarar att öka omfånget i ekonomin och de pengar som kan användas bättre än vi, blir vi ju fattigare relativt sett. Det märks kanske inte för alla i en högkonjunktur, men det kommer att märkas i en lågkonjunktur.

Det viktigaste målet för politiken, om man vill läka de sociala och regionala klyftorna, borde alltså vara att få i gång tillväxten över hela landet, att producera och skapa framtida välbstånd. Det finns väldigt lite av detta i den här finansplanen och det här budgetförslaget.

Det är också viktigt att det finns långsiktiga spelregler som gör det möjligt för människor och företag att planera, investera och satsa för framtiden. Man ska kunna lita på trygghetssystemen. Finansministern sade att de ska vara trygga och stå pall och vara rättvisa. Då funderar jag igen på varför ni inte diskuterar golven i systemen – de lägsta ersättningsnivåerna. Vad tycker en student som blir sjuk och får 20 kr om dagen att leva på om finansministerns ord om trygghet och att stå pall? Vad tycker en student som ska klara hyra, mat och allting annat på 20 kr om dagen? Det är den lägsta nivån där.

Varför diskuterar inte ni som säger att ni lägger fram en rättvis budget rättvisa och trygghet? I stället står Lars Bäckström och är stolt över att han har fått tårta från TCO. Det är väl jättebra. Gratulerar! Jag hoppas att det var gott. Och jag förstår att TCO vill diskutera taken. Och det kan vi också göra. Men ska man inte först eller åtminstone samtidigt diskutera golven, dvs. ersättningsnivåerna för dem som har det sämst? Det tycker jag handlar mer om rättvisa. Det måste ju vara en viktig målsättning att människor ska kunna leva på sin egen lön, bryta bidragsberoende och rundgång i systemen. Av det syns ingenting i den här budgeten.

Vi i Centern vill i stället rusta människor och företag så att de kan klara sig själva, och särskilt att de kan klara sig själva i en lågkonjunktur. Då kommer jag in lite grann på skattepolitiken. Man kan fundera över prioriteringarna i dessa förslag. Jag har alldeles nyss nämnt hur det slår mellan olika inkomstgrupper. Svenska låginkomsttagare kommer fortfarande att vara de hårdast beskattade i världen. Vi vill ha ett annat inkomstskattesystem. Vi vill ha en inkomstskattereform. Vi vill ha en skattepolitik där både människor och samhällsekonomi kan växa.

Boendeskatterna utgör fortfarande en tredjedel av den disponibla inkomsten på boendet. Regeringen anser tydligen att fastighetsskatten ska förbli hög men att de kommande höjningarna ska fördelas på flera år i stället. I stället för chockhöjningar blir det jämna plågor. Det blir framtidens melodi. Så behöver det inte vara. Frys taxeringsvärdena och sänk skattesatsen omedelbart, så behöver ingen plågas av dessa höjningar.

Sedan kan vi fortsätta och ta resten sedan. Det går ju att göra omedelbara insatser som gör att människor inte behöver lämna sina hem.

När konjunkturen viker är det rätt tillfälle att ge bättre förutsättningar för företagande och nyföretagande. Här händer det ingenting. Det startas färre företag än tidigare, och vi har fler konkurser. Vi har också utflyttningar från de stora industriföretagen som sätter människor i Degerfors, Arvika, Bengtsfors och hemma i mitt eget Norrköping i klistret helt enkelt. Vi kan ju ha synpunkter på hur och varför detta händer. Vi kan också ha synpunkter på ganska mycket runtomkring. Men framför allt måste Sveriges ledning ha en småföretagspolitik och en industripolitik värd namnet om vi ska kunna ge människor förutsättningar att skapa sin egen framtid genom att ha ett eget arbete.

Skolan är också väldigt viktig. Den är grunden just för att man ska kunna skapa sin egen framtid. Det är vi överens om i många partier. Men vi är uppenbarligen inte överens om vägen. Visst är det välkommet att regeringen vill satsa på skolan och lärarna. Men dessa 4 000 nya lärarplatser är ju omfördelningar av platser för teknik- och naturvetenskapliga utbildningar som man för över till lärarplatser i stället. Men vi behöver ju civilingenjörerna också. Alltså behöver vi skapa ett större utrymme för detta. Men framför allt behöver vi en styrning som innebär att man vill någonting med skolan, där man lyfter fram bra exempel och där man inte accepterar att så många elever går ut högstadiet utan betyg, så att de inte kan söka sig till en utbildning, redan stämplade som att de inte kommer att klara av sin framtid. Det är vårt ansvar att se till att skolan fungerar.

Samma sak gäller frågan om hälsa och sjukvård, som också har nämnts tidigare i debatten. Vi har tagit ett stort ansvar genom att ta konsekvenserna av de förändrade hoten i omvärlden – förändra försvaret och frigöra pengar, de s.k. kanonpengarna, som går till sjukvården. Det är bra, men det räcker inte alls. Köerna finns fortfarande kvar. Det finns ingen vårdgaranti. Och människor står i kö och väntar på operationer, både allvarliga och mindre allvarliga. Då handlar det också om frågan om rehabilitering efter arbetsskador och efter sjukdom. Nu läggs äntligen ett förslag fram som handlar om rehabilitering av sjuka människor så att de ska bli friska, må bättre, ha högre livskvalitet och också kunna bidra till samhällets utveckling. Men vi blev väldigt förvånade därför att vi var överens i riksdagen, Centerpartiet, Folkpartiet, Miljöpartiet och regeringen, om att det skulle ske en finansiell samordning mellan olika myndigheter som är inblandade i rehabiliteringsarbetet. Det finns ju Finsamprojekt som har visat jättebra resultat för de enskilda sjuka, som har sparat pengar för skattebetalarna och som över huvud taget har fungerat väldigt bra. Det här finns inte med i budgetförslaget och i finansplanen. Jag hoppas och utgår från att regeringen kommer att återkomma i denna fråga, dels för att det är ett ingånget avtal och jag har lärt mig att avtal ska hållas, dels för att det är så viktigt för de människor som berörs.

För många människor som bor utanför de stora städerna, i småstäder och byarna, har högkonjunkturen ofta varit rubriker i tidningarna om bostadspriser i Stockholm, företagsvinster och mäklarnas höga löner. Men de har inte sett någonting av detta i sin egen vardag. För dem har vardagen i stället handlat om nedlagd service, stängda skolor, försämrad postservice, osv. Och för många människor som bor i de stora städerna och förorterna har de gångna tre åren handlat om tusentals missade till-

Prot. 2001/02:3
20 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

fällen, om vuxna som inte får jobb och om barn som inte får chansen. Det behövs faktiskt en politik som ser till att det blir en tillväxt och att hela Sverige får leva. Det handlar om vägar, infrastruktur, utbildning, osv. som vi vet att man behöver för att kunna driva företag och klara sig och bo kvar på sin ort.

Det handlar också om de sociala frågorna i storstädernas förorter och om att vi faktiskt inte har råd och anständigtvis inte får låta dessa barn och ungdomar växa upp utan framtidshopp. Den här politiken har varit ett misslyckande under dessa tre år. Resultaten har inte förbättrats. De har försämrats. Det leder mig till att dra slutsatsen att några andra borde få ta chansen att föra en regionalpolitik och annan politik som gynnar byarna, småstäderna och förorterna.

Infrastrukturen kan man nästan inte undgå att nämna i en sådan här debatt. Jag tror att Lars Bäckström kommer att få stå och driva valkampanj ganska många gånger innan de löften som finns har förverkligats, därför att dessa förslag är så baktunga – det kanske beror på för mycket tårta – att det handlar om 10, 15 eller 20 år innan vi ser någon skillnad när det gäller infrastrukturen.

När det gäller datakommunikation behöver jag bara nämna siffran 98 % som skulle ha bredband, medan det i dag är 9,8 %. Det är ett resultat som är en tiondel av löftet.

Fru talman! Titeln på årets budgetproposition är *Tillväxt och rättvisa*. Men det är förslag som varken åstadkommer tillväxt eller rättvisa. Det är en valbudget och en löftesbudget, men det är tyvärr ingen framtidsbudget. Det är dags för en ny regering som tar sig an framtidens frågor och som ger utrymmer för människor att själva skapa sin framtid och ta ansvar för sig själva och för varandra och som lägger grunden till livskraft i hela landet. Om ett år hoppas jag att vi ska ha en sådan regering. Centerpartiet vill ha en politik för livskraft, livskvalitet och självbestämmande för människor. Vi vill ha en politik som rustar människor och företag för lågkonjunkturen. Och vi vill lyfta människor ur fattigdomsfällan och besegra de sociala och regionala klyftorna. I vårt budgetförslag, fru talman, om två veckor kommer vi att presentera sådana förslag.
(Applåder)

Anf. 6 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! Attackerna i New York och Washington var attacker också på oss, för det som attackerades var det öppna samhället, det demokratiska samhället. Om det kan lyckas där lyckas det överallt, sjunger Frank Sinatra i *New York, New York*. Det handlar om New York som en plats för människor att förverkliga sina drömmar om lycka.

Men de orden har också en viktig och skrämmande innebörd. Det terroristerna lyckades med i New York kan de lyckas med också i Stockholm, London eller Hong Kong. Den internationella terrorismen måste bekämpas med internationell samverkan. Världens demokratier måste samarbeta mer, inte mindre, för att göra världen tryggare, och banden mellan Europa och USA måste stärkas. Dialogen mellan västvärlden och den muslimska världen måste också bli mycket bättre.

Fru talman! Det här handlar inte bara om världen, det handlar om vårt eget samhälle. Det bor nästan en halv miljon muslimer i Sverige. De är inte skyldiga till dessa terrordåd, de är lika oskyldiga som du och jag.

Och många av dem har flytt till Sverige för att komma undan de regimer som gör terrorismen möjlig. De var redan före terrordåden drabbade av främlingsfientlighet, segregation och intolerans här i vårt samhälle. Skulle det visa sig att förövarna i USA var muslimer kommer fördömsfulla människor ännu mer än nu att utkräva ett kollektivt ansvar. Detta måste vi sätta stopp för.

Välkommen till förorten, sade Lars Bäckström nyss. Ja, jag kan säga detsamma. Kristian i Vårby Gård skrev en bok som heter just *Välkommen till förorten*. Vad Kristian gör i den boken är precis som alla de andra människor som jag möter hemma i Botkyrka, i Rinkeby och många andra förorter. De säger: Vi vill ha makt över våra egna liv. Vi vill ha en bättre skola, och vi vill ha fler poliser. Vi vill inte ha fler projekt som kommer att ordnas åt oss uppifrån.

Det är vad man vill ha i förorten.

Fru talman! Det är nu som behovet är som störst att vi alla tydligt och modigt står upp för demokrati, internationell samverkan och tolerans. I skymundan av terrordåden har Kina, världens största och blodigaste kommunistdiktatur, slutligt blivit medlem i världshandelssamarbetet, WTO. Det är ett enormt framsteg för vägen till det öppna samhället också för en miljard kineser, för deras väg in i den globala samhörigheten.

Om några dagar samlas EU:s finansministrar. En del av dem vill att man ska diskutera Tobinskatt. Jag tycker att det vore bra om Bosse Ringholm kunde lämna ett besked här att den svenska regeringen inte tänker ägna sig åt att fjäska för globaliseringsmotståndarna utan i stället kommer att kräva av de andra EU-länderna att vi tar bort jordbruksprotektionismen, för det är det bästa vi kan göra för att främja en god ekonomisk utveckling i andra delar av världen. För det behövs sannerligen en globalisering av solidariteten och rättvisan. Attackerna på det öppna samhället måste mötas med satsningar på global demokrati, ökad frihandel, mera bistånd, borttagande av jordbruksprotektionism, satsning på skuldavskrivningen. Så kan vi i den rika världen bidra till att människor i den fattiga och förtryckta delen av världen kan växa och få den frihet som vi har tagit för självklar.

Fru talman! Som många har påpekat, och Bosse Ringholm i Dagens Nyheter i dag, är det för tidigt att dra några bestämda slutsatser vad gäller de ekonomiska konsekvenserna av det som har hänt. De mänskliga och de politiska effekterna av attackerna på det öppna samhället är enorma, men vilka de ekonomiska konsekvenserna blir vet vi inte. Om de hantaras rätt kan de ändå bli begränsade. Förmodligen blir avmattningen kortsiktigt kanske rätt så kraftig, men långsiktigt ser det ändå ut som om västvärlden skulle kunna lyckas med sin järnvilja att inte låta terrorister lyckas. Men det kräver förstås att man inte anlägger en allmän cowboyretorik på hanteringen utan intar en mer ansvarsfull och besinnande hållning, som t.ex. uttrycks i dagens Financial Times från USA:s finansminister O'Neill och Alan Greenspan på Federal Reserves.

Fru talman! Jag har ingen kristallkula, och det har väl ingen annan, där man se hur konjunkturen utvecklas. Det kan komma en vändning ganska snart, men det kan också bli värre. Den internationella nedgången var ju rätt så spridd redan före den 11 september. Den kortsiktiga konjunkturen måste i första hand hanteras av Riksbanken och penningpoliti-

Prot. 2001/02:3
20 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

ken och genom att vi låter de automatiska stabilisatorerna verka. I övrigt tror jag att man i stort bör avstå från att försöka konjunkturanpassa finanspolitiken. Det tar för lång tid att få effekt, och det har för oklara effekter. Riksbanken har redan gjort en del insatser.

Budgetprognoserna är självklart rätt så osäkra, men det är för tidigt att revidera dem. En sak som jag ändå vill flagga för och som jag tycker att man kanske tar lite lätt på är kronkursen. I varje prognos säger man att det kommer snart att vända, och varje gång kommer de prognoserna på skam. Det betyder trots allt mer än att det blir lite dyrare på charterresan. Jag tycker att finansplanen här saknar en hel del av resonemang och beredskap. Det står några rader om att man vill satsa på exportfrämjande åtgärder. Men den som inte kan sälja någonting till den här kronkursen, hur ska den kunna sälja någonting någonsin? Kronkursen och volatiliteten skapar också en större ekonomisk osäkerhet, och det är allvarligt i ett sådant här konjunkturläge. Valutasamarbetet, EMU, nämns med bara några ord. Man håller dörren öppen. Men vad jag kan se hittills av regeringens agerande när det gäller valutasamarbetet är den dörren snarare bara en liten kattlucka.

Fru talman! Vad vi behöver är en politik som banar väg för en långsiktigt mera uthållig växtkraft, som gör oss bättre rustade för osäkra tider, stärker Sveriges tillväxtpotential. Bara så kan vi betala för sjukvård, äldreomsorg och skola. Den offentliga sektorn kan aldrig finansiera sig själv, utan de välståndsbildande krafterna måste ordnas. Då finns det ett antal avgörande områden. Skattepolitiken verkar helt mållös. På vilket sätt stimulerar avdragsrätten för fackföreningsavgifter tillväxten? Och kompensation för egenavgifter är väl ett oerhört passivt sätt, när vi skulle behöva en offensiv skattereform som gör att det lönar sig att arbeta, spara och ta risker.

När marginalerna är snävare måste det viktiga prioriteras, och dit hör definitivt småföretagandet. Vi behöver hundratusentals fler, i stället blir det färre. Villkoren för kvinnligt företagande är alldeles för dåliga, där vi t.o.m. har fått kritik från FN.

Bättre arbetsklimat för små företag är vår bästa försäkring, och därför behöver vi lägre skatt, mindre krångel. Av 18 skatteförslag är det bara ett i den här budgeten som gäller företagandet. Fåmansbolagen har orimliga regler som måste förbättras snabbt. Man måste få bättre möjligheter att skaffa riskkapital och kunna expandera. Förenklingsarbetet är ett enda stort skämt, fast det inte längre är roligt.

Det är bra med inkomstskattesänkningar, men inkomstskattereformen kunde ha varit både större och smartare liksom fastighetsskatten. Kritik och panik börjar tydligen nå fram till finansministern. Det är ett steg i rätt riktning som föreslås här. Gamla människor är mycket rädda för framtiden, och det ska man inte behöva vara. Många drivs t.o.m. från sina hem. Barnfamiljer har inte råd att låta sina barn växa upp med samma standard som föräldrarna själva när de var små.

Vi måste frysa taxeringsvärdena, genomföra en rejäl reformering och fortsätta att sänka fastighetsskatten framöver.

Fru talman! Man måste göra rätt saker. Det handlar inte bara om att vilja utan också om att välja. Då undrar vi varför man kastar bort pengar på statliga digital-TV-satsningar som ingen bett om, på bredbandsgrävare, miljarder efter miljarder på meningslös AMS-politik eller nya

subventioner som bara kommer att förvärra de långsiktiga problemen på bostadsmarknaden. Det blir inte fler bostäder i storstäder med mer byggs-
subventioner; det behövs en radikal omläggning av bostadspolitiken.

I den här tomteröda budgeten delas alla andra av socialdemokraternas löften ut, och det resolut. Och man ska hålla utgiftstaken. Det kommer man att tvingas till även om man ibland slirar och rundar. Jag har förstått att Lars Bäckström är en stor inspiratör för det slirandet. Men vad värre är är att om löfterna och genomförandet av dem är precisa så är nedskärningarna höljda i dunkel, men de kommer. Det står i finansplanen att regeringen tänker vidta andra utgiftsbegränsande åtgärder. Men vad Bosse Ringholm har bakom tomtemasken får inte folk veta.

Fru talman! Det är bra att man kommer med ett program mot långtidssjukskrivningarna. Bakom siffrorna här är det stora mänskliga katastrofer. Men programmet ger inte tillräckligt. Det är en stor utmaning att ta upp kampen mot orsakerna till långtidssjukskrivningarna, stressen och pressen. Det är en avgörande kvinnofråga.

Det handlar i mångt och mycket om att ge även kvinnor möjlighet att ha makt över sitt eget arbete och att få en rättvis lön. Det handlar också om att avreglera de stora kvinnodominerade sektorerna. Annars kommer vi aldrig att få anständigt betalt och makt över vår egen arbetssituation. Kvinnor är inte konstiga. Vi är precis som alla andra människor, fast fler. Det borde betyda någonting. Vi måste få makt över vår egen arbetstid, makt över vår egen kompetensutveckling, makt över familjens totala tid, makt över arbetsmiljön och aktivare rehabiliteringsinsatser.

Fru talman! Det kan låta tekniskt med finansiell samordning. Jag vill verkligen instämma i det som Lena Ek sade här tidigare. Det är väl bättre att betala för att göra sjuka personer friska än att betala ut sjukpeng till dem. Det tycker väl alla vettiga människor. Den överenskommelse som regeringen har träffat med Folkpartiet, Centern och Miljöpartiet går ut på att det skulle bli möjligt med en finansiell samordning av sjukkas-
pengar och vård i hela landet. Det som sägs i budgetpropositionen uppfyller inte denna överenskommelse. Vi utgår från att regeringen kommer att lägga fram förslag som innebär att överenskommelsen hålls.

Fru talman! Väldigt mycket av den ekonomiska utvecklingen framöver handlar om att fler måste arbeta mer. Därför kan man tycka att det är lite märkligt att den tomteröda budgeten innehåller förslag om friår, arbetstidsförkortning och pappamånad. Enligt Bosse Ringholm är det bara småbarnsmammorna som ska arbeta mer. Jag tycker inte att det är rätt. Vi behöver en politik som gör det möjligt för många människor att vilja
och orka arbeta mer, försörja sig själva och bidra till tillväxten.

Fru talman! Vi är nöjda, sade Lars Bäckström och svek änkorna – det kan ju bli ett nytt talesätt. Änkepensionerna blev drastiskt försämrade för några år sedan, men Vänsterpartiet gick faktiskt till val på att änkepensionerna skulle återställas. Nu sviker man kvinnor med knappa resurser. I praktiken orkar man inte genomföra det som man säger i retoriken.

Efter fyra budgetförslag som Vänsterpartiet har haft inflytande över har man nu fått till en minskning av nedskärningen med 30 miljoner. Folkpartiets partiledare Lars Leijonborg sade i en kommentar häromdagen att det med den takten tar 50 år att nå målet. Vi ber om ursäkt, vi hade räknat fel. Det kommer att ta 90 år. Gudrun Schymans vallöfte från 1998 kommer att uppfyllas 2088. Vi är nöjda, sade Lars Bäckström.

Prot. 2001/02:3
20 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Det bästa som regeringen och dess stödpartier kan göra på den här punkten är att återgå till de regler för änkepension och omställningspension som gällde före 1997 och som var sagt skulle gälla.

Fru talman! Bosse Ringholm refererade till en OECD-rapport om Sverige som kunskapsnation. Om vi ska kunna vara det även i framtiden är en avgörande förutsättning för framtida välstånd och vardagsmakt – inte minst i förorten – en radikal omläggning av skolpolitiken. Skolan är vårt allra viktigaste redskap för att skapa ökad jämlikhet. Här innehåller budgeten tyvärr inga som helst nyheter. Det finns oerhört stora kvalitetsproblem. Barn går ut skolan utan att ha de kunskaper som de behöver inför framtiden. Regeringen pratar om fler vuxna i skolan. Men ibland glömmer man bort att säga att det behövs fler lärare, och det kan vi förstå eftersom det är en sådan brist på dem.

Vi har världens dyraste skola och världens sämst betalda lärare. Vi måste få en skola där man förstår lärarnas och kunskapens värde och respekterar varje elevs behov, intressen och förutsättningar.

Fru talman! Socialdemokraterna utnyttjade inte högkonjunktorens möjlighet att skapa långsiktigt bättre villkor. Inget tyder på att de förstår strukturreformernas värde och att de är viktigare nu när konjunkturen sviker. Därför behöver Sverige en ny regering och en bättre ekonomisk politik. Folkpartiet liberalerna kommer att lägga fram sitt alternativ den 5 oktober. Det kommer vi att göra därför att Sverige behöver varaktigt bättre växtkraft för att människors högsta drömmar ska kunna bli verklighet.

(Applåder)

Anf. 7 YVONNE RUWAIDA (mp):

Fru talman! Efter terrordåden i USA, som är helt fruktansvärda, måste ändå vardagen fortsätta hur jobbigt det än är, precis som den måste efter andra katastrofer. Och vi här i kammaren har ett ansvar för att dessa terrordåd inte får påverka ekonomin. Vi har också ett ansvar för att se till att terrordåden inte leder till en hetsjakt på muslimer, till hot, hat eller diskriminering. Det är ett ansvar som vi som politiker måste ta.

Precis nu, kl. 11.37, den 20 september för 20 år sedan bildades Miljöpartiet. Det är Miljöpartiets 20-årsdag i dag. Miljöpartiet bildades av människor från solidaritetsrörelsen, antikärnkraftsrörelsen, miljörörelsen och kvinnorörelsen. Vi jobbar för global solidaritet, en bättre miljö och mänskliga rättigheter.

Som första parti på väldigt länge kom vi in i riksdagen och har nu deltagit i ett samarbete med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, och det vill vi tacka för. Under denna tid har vi – i stället för att rusta ned den offentliga ekonomin, som Moderaterna vill – satsat på förnuftiga skattesänkningar, på grön skatteväxling och på väldigt viktiga och angelägna reformer för framtiden. Med utgångspunkt från vårt valmanifest 1998 tänkte jag pricka av vad vi har lyckats åstadkomma när det gäller vallöften till våra väljare. Vi har lyckats att uppfylla över hälften av våra vallöften helt eller delvis.

I tio kommuner i landet införs det nu ett friår.

Vi har gjort stora satsningar på skola, omsorg och vård.

Vi har åstadkommit förbättringar när det gäller att motverka diskriminering. Nästa år inrättas regionala diskrimineringsombudsmän samti-

digt som det införs antidiskrimineringsklausuler vid offentlig upphandling.

Barnbidraget höjs.

Vi har sett till att golvet i a-kassan höjs. Det sker också en stor höjning av garantinivån i föräldraförsäkringen. Här verkar det som att Lena Ek inte är medveten om den politik som förs.

Vi har varit med om att genomföra en skatteväxling under den här mandatperioden med 7 miljarder kronor.

Fastighetsskatten har sänkts både för småhus och för hyreshus.

Vi har sett till att det görs en rejäl satsning på miljön, både miljösanering och skydd av biotoper. Det är en satsning som innebär en fördubbling av miljöstatsningarna 1998–2002, från 1,2 miljarder till 2,4 miljarder.

Det har också skett stora satsningar på solceller, på vindkraft och på biobränsle där det införs en skattebefrielse. Alla koldioxidneutrala bränslen befrias från koldioxidskatt. Dessutom införs det ett lägre förmånsvärde om man har en bil som går på förnybart bränsle.

Vi har satsat på en ekologisk och mer miljövänlig produktion. Det gäller bl.a. en förändring av ekostödet och en satsning på ekologisk forskning. Dessutom ska det utredas om man kan sänka momsen på Kravmärkta produkter.

Djurskyddet har förbättrats, bl.a. genom inrättandet av en djurskyddsmyndighet.

Vi har sett till att det blir ett ökat stöd för järnväg och kollektivtrafik. Det görs en historiskt stor satsning på järnvägar med 100 miljarder från 2004 till 2016. Dessutom halveras kollektivtrafikmomsen. Detta är ett viktigt steg för att åstadkomma en hållbar trafik i framtiden.

Dessutom har vi sett till att det var folket och inte riksdagen som fattade beslut när det gäller EMU, vilket för oss var en väldigt viktig fråga.

Vi har också genomdrivit att alla barn ska ha rätt till barnomsorg. Genom vår försorg får barn till föräldrar som är hemma med yngre syskon rätt att behålla sin plats inom barnomsorgen.

Hälften av de vallöften som vi gav till våra väljare har vi helt eller delvis lyckats genomföra. Dessutom har vi satsat mycket på kulturen.

Vi har bidragit till ett ökat stöd till kulturen och till en sänkning av bokmomsen.

Vi har förbättrat situationen för studenterna, bl.a. genom en satsning på fler högskoleplatser, höjt studiebidrag för studenter och en satsning på studentbostäder.

Vi har drivit regionalpolitiken genom att sänka arbetsgivaravgifterna i stödområde A.

Vi har bidragit till skattesänkningar för låginkomsttagare och för pensionärer.

Inte minst har vi gjort en stor satsning på ett ökat bistånd.

I dag fyller vi 20 år, och det här är våra gröna segrar i samarbetet.

Naturligtvis finns det mer som vi vill åstadkomma. Det finns bland de här förslagen frågor som vi inte har lyckats med och som vi i framtiden ska jobba för att lyckas med. Det gäller t.ex. frågan om att få en arbetstidsförkortning, att ha en mycket bättre klimatpolitik än den som förs, att se till att förbättra asyl- och flyktingpolitiken, att se till att Sverige driver frågan om att införa en Tobinskatt. Jag vill också gärna ha ett svar, precis

Prot. 2001/02:3
20 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

som Karin Pilsäter, på vad finansministern kommer att säga på nästa Ekofinmöte.

Vi motsätter oss – vi kanske har vägfobi, men det beror på att det finns mycket mer vägar än det finns räls i Sverige – den ram på 69 miljarder till investeringar i motorvägar och andra vägar under tiden 2004–2015 som Socialdemokraterna och Vänstern är överens om. Vi vill inte heller prioritera de dyra projekt som Citytunneln i Malmö och tunneln genom Hallandsåsen utgör.

Fru talman! Budgetdebatten sker i dag i skuggan av terrordåden i USA – ett terrordåd där människor från många olika kulturer blev dödade.

Vi befinner oss i ett osäkert ekonomiskt läge, och det gjorde vi, som finansministern påpekade, även innan terrordåden. Västvärldens ekonomi står och väger mellan stabilitet och nedgång. På hundratusentals institutioner och företag i USA, Tyskland, Japan och Sverige sitter ekonomer och funderar på vad som kommer att hända. Investeringar och nyanställningar övervägs och omvärderas, och alla sneglar nyfiket på varandra för att utröna vad som ska hända.

Det är farligt att i detta läge tro på en bestående konjunkturedgång. Då skickar vi signalen att terrordåden i USA kommer att få bestående konsekvenser. Vi måste skicka signalen att livet går vidare, och att vi tror att terrordåden i USA inte kommer att få sådana konsekvenser. Här tycker jag att Moderaterna visar sig väldigt oansvariga när de skickar en signal till företag och hushåll om att det kommer att bli en lågkonjunktur. Det bidrar till att skapa en lågkonjunktur.

Jag tror att det för många – det var det för mig – var svårt att återgå till vardagslivet efter terrordåden. Men det är vår skyldighet att göra det, för annars låter vi dem som utfört terrordåden inte bara att åstadkomma den oerhörda skada och sorg som är det direkta resultatet, utan då låter vi dem som utfört terrordåden att skapa en ännu större skada.

Vi måste också fundera på vad som är de mest effektiva åtgärderna på lång sikt för att se till att minska grogrunden för terrorism och risken för att den här typen av terrordåd upprepas. På lång sikt finns det bara två lösningar, och det är att stärka demokratin och att minska klyftorna både lokalt och globalt.

I den här kammaren ska vi i dag diskutera de två ekonomiska alternativ som för ögonblicket står till buds för Sverige. Det är dels den ansvarsfulla politik som samarbetspartierna har stått för, vilken inriktar sig på stabila statsfinanser, hög sysselsättning, ansvar för miljö och solidaritet med de svaga och utsatta, dels den politik som de borgerliga partierna företräder, vilken inriktar sig på riskfyllda skattesänkningar och ovilja mot den offentliga sektorn. Just diskussionen kring den offentliga sektorn tycker jag är ganska intressant.

Vad är det som är ett bra samhälle? Ibland tycker jag att frågan blir lite väl förenklad i den politiska retoriken. Är ett samhälle bra när skattetrycket är 49 %, medan samhället är dåligt när skattetrycket är 51 %? Är en sjuksköterska i offentlig tjänst en obehaglig och tärande figur, medan en sjuksköterska anställd av ett privat bolag plötsligt är en trivsamt och närande aktör på den ekonomiska arenan? Nej, sådana enkla lösningar finns inte.

Väldigt ofta här i talarstolen, även i dag, talar många från de borgerliga partierna så otroligt gärna om frihet. Man visar oftast upprörda minner när man säger att det bara är genom strukturåtgärder och tillväxt som vi kan skapa frihet. Men vad är frihet? Är det frihet för en ensamstående mamma att kanske slippa oroa sig över sin ekonomi? Är det en frihet för de flesta människor att kunna välja sina liv och förverkliga sina drömmar, att kunna skaffa sig en utbildning, att kunna bo var man vill, att kunna slippa diskriminering och att kunna slippa fattigdom och oro? Men det är också frihet att inte drabbas av översvämning eller av cancer som orsakas av växthuseffekten och det uttunnade ozonskiktet.

För oss är det frågor som arbetstidsförkortning, friår, höjt bistånd och bättre villkor för miljövänligare energi som skapar frihet. Kampen för en bättre miljö är en frihetsfråga, kampen mot arbetslöshet är en frihetsfråga och kampen mot stress och utbrändhet är en frihetsfråga.

Det är genom att lösa dessa frågor som man verkligen befriar människor, inte bara genom att montera ned den offentliga välfärden och kasta den på soptippen. Det är inget som i sig skapar frihet.

Jag vill ta upp en av de frågor som är otroligt allvarliga, och det är antalet utbrända i samhället och de ökade sjukskrivningarna. Antalet sjukskrivningsdagar har de senaste åren ökat dramatiskt. T.ex. inom Uppsala kommun har personalens sjukdagar ökat med 18 %. De här signalerna kommer från hela landet.

Det finns många orsaker till de tilltagande sjukskrivningarna. T.ex. att personalens genomsnittsålder blir allt högre spelar troligen in. Men en avgörande faktor är de hela tiden ökande prestationskraven med tilltagande stress och utmattningsdepression som följd. Enligt en studie från Karolinska Institutet, där psykiatriker gjort djupintervjuer med 150 långtidssjukskrivna tjänstemän, är arbetet orsaken till depressionen i 50 % av fallen.

Den negativa trend som vi i dag ser med allt fler sjukskrivningar på grund av stressiga arbetsförhållanden måste brytas. Vilka lösningar ger de borgerliga partierna här? Jag ser ingen lösning som kommer att minska sjukskrivningarna eller stressen.

Vi har i vårt samarbete gjort en del, t.ex. elvapunksprogrammet för hälsa i arbetslivet och att ett friår införs i tio kommuner i Sverige. Men jag tycker själv att det inte räcker. Vi måste komma vidare, och för att minska stressen och utbrändheten måste vi se till att minska arbetstiden. Det vore även bra om vi kunde införa friår i hela landet.

Jag ska lite grann beskriva det friår som vi fick igenom och som nu ska införas i tio kommuner i Sverige.

För de flesta som har tagit ett friår har det varit väldigt positivt. Vi har gjort ett försök i Sverige med att utöka friåret. Av dem som tog ut friåret var 85 % väldigt nöjda. Det här är en möjlighet som vi ger människor till ökad livskvalitet och till att förverkliga sig själva och göra någonting som de vill – ett frivilligt val. Den ökade livskvaliteten beskrivs i termer av mer tid för barnen och ett mindre stressigt familjeliv. Andra positiva effekter var t.ex. att männen tog ett större ansvar i hushållen. För de allra flesta var det här ett sätt att kunna ägna sig åt fritidsintressena.

Även för de personer som vikarierade för friårstagarna gjordes en välfärdsvinst, för många kunde bryta en långvarig arbetslöshet genom att de fick den här chansen.

Jag tänker avsluta med att återge Keynes från 1931. Han sade någonting som jag tycker att vi väldigt ofta glömmer bort när vi diskuterar ekonomi. Han säger så här: I framtiden kommer vi att se dagen då de ekonomiska problemen kommer att sätta sig i baksätet, där de hör hemma, och där hjärtat och huvudet kommer att fyllas med de verkliga problemen; livsproblemen, de mänskliga relationerna, att kunna vara kreativ, hur man beter sig mot andra människor och religion.

Någonstans önskar jag att vi mer och mer kunde diskutera hur vi skulle kunna få ett samhälle som är till för människor och mindre tro att det är avregleringar som gör att vi får ett bättre samhälle.

Anf. 8 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Mot bakgrund av både den avmattning som har skett av den internationella konjunkturen och de terrordåd som vi såg i förra veckan är det naturligtvis så att många människor ställer frågan: Hur kan vi i svensk ekonomi och europeisk ekonomi möta utvecklingen så att vi kan behålla en bra tillväxttakt och klara våra jobb i fortsättningen? Det är faktiskt den allra mest avgörande frågan. Jag skulle gärna vilja att vi kanske koncentrerade den här något spretiga diskussionen till vad vi gör för att stärka våra tillväxtfaktorer och därmed skapa möjligheter att öka rättvisan.

Det är ingen tillfällighet att budgetpropositionen handlar om just tillväxt och rättvisa. De är varandras förutsättningar. Att ha en tillväxt för tillväxtens egen skull, som kanske skadar vår miljö och som inte leder till en ordentlig omfördelning av våra tillgångar, är inget som vi socialdemokrater eftersträvar. Vi vill ha en tillväxt för att tillväxten ger möjlighet till jobb för människor. Och jobb för människor ger i sista hand också möjligheter att fördela de tillgångar som vi skapar genom våra jobb på ett mer rättvist sätt.

Då är det oerhört viktigt att försöka fundera på vad det är som är unikt i svensk ekonomi, på svensk arbetsmarknad. Vad är det som vi är duktiga på i Sverige i förhållande till andra länder som gör att vi i konkurrensen i världen kan vara framgångsrika och sälja våra produkter och tjänster? Vi har varit framgångsrika. Vi har, vilket ju visade sig i diskussionen i våras, haft en position jämfört med exempelvis andra länder inom EU-kretsen där vi definitivt – det var i den jämförelse som EU gjorde på toppmötet i våras – varit allra längst fram bland de flesta länder.

När jag refererar till den studie som ska offentliggöras i veckan som OECD har gjort, någon annan har också anknutit till den i debatten, så finns det skäl att stanna upp och fundera. Vad är det som OECD som utomstående betraktare tycker är unikt och speciellt med den svenska ekonomin, det svenska näringslivet och den svenska arbetsmarknaden? Vi har ju intresse av att se hur andra ögon uppfattar oss och se om de har samma värderingar som vi själva när det gäller vad vi tror är orsaken till att vi har lyckats så väl på olika områden och vad som kan vara framgångsfaktorer i fortsättningen.

I den här rapporten från OECD konstaterar man att Sverige är det land i världen som lägger mest resurser av sin ekonomi på forskning och

utveckling. Det är ganska logiskt att den som satsar mycket på forskning och utveckling, som Sverige gör, också är framgångsrik. Det är därför som många länder också arbetar med precis det perspektiv som vi har i Sverige, att det är oerhört viktigt att lägga en stor del av resurserna på att stödja både offentlig och privat forskning och att stödja utveckling. Det är också viktigt att göra som Sverige har gjort de senaste åren när vi har ökat antalet studenter på våra högskolor och universitet från 200 000 till 300 000. Det är en del av nyckeln till den svenska ekonomins framgång, något som OECD nu också noterar. Det gör att vi har skäl att jobba vidare i samma anda i fortsättningen.

Vi har enligt OECD-rapporten också höga siffror på flera delområden. Det gäller exempelvis läkemedelsforskning. Där är Sverige oerhört framstående. Det gäller bioteknik, som är ett oerhört viktigt framtidsområde där vi har skäl att försvara de positioner som vi har sedan mycket lång tid tillbaka.

Men vi har också i den här OECD-rapporten, vilket det kanske inte talas om så mycket i svenskt näringsliv och svensk näringspolitik, fått en förstaplats bland jämförbara länder när det gäller att vi är det land som har mest utgifter för innovationer inom tillverkningsindustrin. Så vi gör verkligen stora insatser, större än andra länder, för att hitta på nya saker i vår tillverkningsindustri. Det är också en styrka bland svenska företag att svenska löntagare och svenska forskare har ett oerhört gott samarbete sinsemellan. När OECD gör en egen bedömning av vilka länder som har bäst samarbete mellan näringsliv och högskola är Sverige etta. Vi har en topplats.

Då tänker jag inte minst på våra regionala högskolor, som vi har byggt ut under en period av 20–30 år. Många av er minns säkert hur man från moderat håll, från borgerliga partier, var oerhört tveksam till de regionala högskolorna. Man tyckte inte att det fanns skäl att bygga fler universitet och högskolor än de två eller fyra som vi hade för 30–40 år sedan. Det har faktiskt varit den stora succén – inte bara för svenskt näringsliv utan också för att skapa en bättre regional balans – med den enorma högskoleutbyggnad som vi har haft. Nu visar också den här OECD-studien hur framgångsrika vi är.

Vi får i OECD-studien förstaplatsen när det gäller andelen datorspecialister bland alla anställda. Vi är framgångsrika när det gäller investeringar just på Internetområdet, kommunikationsområdet. Vi har tillsammans med Finland den största andelen hushåll med tillgång till Internet. Många människor i landet använder sig av Internet i stor utsträckning. Det finns skäl att påminna om det nu. Internet har haft en oerhörd uppgång, men också bromsats upp. Så är det med alla nya uppfinningar. Det är ofta en enorm framgångsfas, och sedan kommer en uppbromsningsperiod. Men det är fortfarande en teknik som kommer att vara en del av grunden för en modern ekonomisk utveckling, och Sverige har kommit långt på detta område.

Jag skulle kunna fortsätta mycket längre, men detta var bara några axplock från denna OECD-studie som det finns skäl att diskutera seriöst bland politiker, forskare, ekonomer och andra för att se vad vi kan göra från svensk sida för att vidmakthålla de positioner vi har i fråga om ekonomisk utveckling.

Det känns egentligen lite trist att från det framtidsinriktade perspektiv som OECD lockar till diskussion om gräva ned sig i en del av de kommentarer som har kommit här i debatten. Jag uppskattar Gunnar Hökmark mycket för att han ibland klargör de ideologiska skillnaderna mellan socialdemokratisk rättvisepolitik och den moderata ideologi som han representerar, som har egoism som huvudinslag.

Men ibland undrar jag om Gunnar Hökmark, vilket jag trodde, är den flitige politiker som man borde begära av honom att han ska vara. Av hans kommentarer förefaller det nästan som om han inte ens har läst, inte ens tagit del av, något av det som finns i budgetpropositionen. Än mindre verkar det som om han över huvud taget hörde på vad jag talade om. Han körde samma gamla argument som tidigare, oberoende av vad det finns för förslag i budgetpropositionen. Det är tråkigt att inte kunna få en lite mer framtidsinriktad debatt med Gunnar Hökmark, utan att han kör samma gamla varv.

Jag kan gärna återkomma, om Gunnar Hökmark har intresse av det, till att se på skillnaden mellan våra partier. Det finns naturligtvis oerhört stora skillnader mellan våra partier. Jag tycker också att det är viktigt att belysa detta. Ibland säger många människor att det inte är lönt att gå och rösta. Det är inte så stor skillnad mellan partierna. Vi hade en diskussion efter förra valet, 1998, då valdeltagandet sjönk ned till 80 % som gällde vad vi ska göra för att vända utvecklingen. Jag tror att en viktig aspekt är att faktiskt påvisa skillnaden mellan partierna. Det kan locka till ett ökat valdeltagande. Jag tycker att det är bra, som jag sade, att Gunnar Hökmark bidrar till att peka på de stora ideologiska skillnader som finns mellan socialdemokrati och moderater.

Det här är alldeles tydligt när vi nu vill bygga ut välfärdssamhället på en rad olika områden. Vi talar t.ex. om att höja taket i a-kassan. Då vill moderaterna sänka ersättningen i a-kassan och öka avgifterna i a-kassan. När vi vill införa rätten att få en skattelättnad för fackavgiften vill i stället moderaterna öka avgifterna till a-kassan. Det är klart att det är två helt skilda ideologiska modeller, och jag tror att det är viktigt att vi också lyfter fram det i diskussionen i fortsättningen.

När vi från regeringens sida vill förbättra för de äldre, för pensionärerna, på en rad olika sätt, föreslår moderaterna att det högst kostnads-skydd som vi har på 1 800 kr för medicin och behandling ska höjas så att det kommer att kosta ungefär tre gånger så mycket, i storleksordningen 5 000 kr. Då är det klart att det är en helt annan inställning som man har från moderaterna i fråga om hur man vill att det offentliga skyddet för framför allt pensionärer, folk med låga inkomster, ska vara i framtiden. Det är kort sagt skillnaden mellan vår syn på en generell välfärd som ska omfatta alla och en moderat syn som utgår från ett mycket egoistiskt perspektiv och där orättvisorna bara skulle öka och öka med alla de förslag som finns rörande den offentliga sektorn – som ju mer eller mindre ska raderas ut enligt moderaternas resonemang.

Låt mig ett ögonblick uppehålla mig vid något av det som Mats Odell tog upp. Jag tar inte upp diskussionen om hans bokföringsmetoder. Mats Odell har mycket egna bokföringsmetoder, men jag tror inte att de intresserar så många andra än honom själv. Men jag vill ta upp en punkt som Mats Odell talade om, och det gäller bostadsfrågorna.

Jag håller med om att vi har en besvärande bostadsbrist, framför allt i Stockholmsområdet och storstadsområdena. Regeringen satsar 2 ½ miljarder kronor, förutom att vi satsar en halv miljard kronor på ett ekologiskt byggande, de närmaste åren för att häva bostadsbristen. Det är möjligt för de stora kommunerna som har bostadsbrist, t.ex. Stockholm, där ju Kristdemokraterna i allians med Moderaterna har ansvaret för bostadsbristen. Det ska bli spännande att se hur många nya hyreshus, hur många nya, allmännyttiga projekt, som Moderaterna och Kristdemokraterna i Stockholm kommer att vilja bygga – med vanliga, rimliga hyresnivåer. I dag är det ju lyxbyggande som dominerar Kristdemokraternas och Moderaternas bostadsbyggande i Stockholm.

När det gäller studentbostadsbyggandet, som är väldigt viktigt, hör Stockholm till de kommuner som har varit allra sämst på att utnyttja de möjligheter regeringen har gett till högskolorna för att bygga studentbostäder. Här har Kristdemokraterna ett oerhört stort ansvar att bryta upp från den koalition man har med Moderaterna, som tydligen innebär motsatt resultat mot det som Mats Odell talar om här när det gäller bostadspolitik.

Inte heller förstår jag detta, Mats Odell: När vi socialdemokrater tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill minska fastighetsskatten på hyreshus till 0,7 % envisas Kristdemokraterna med att ha en högre fastighetsskatt på hyreshus. Vad har hyresgästerna gjort för ont, Mats Odell, eftersom de ska ha en högre skatt? Vad är det för fel på att sänka skatten på hyreshus och se till att vi får lägre hyror? Det skulle också vara ett sätt att skapa mer rättvisa i boendet, tillsammans med det jag sade förut om vikten av att kunna bygga ut bostäderna i framtiden. Då gäller det att bryta upp från den moderatkoalition ni har i bl.a. Stockholm.

En annan aspekt jag vill beröra av det Mats Odell tog upp gäller vården. Kristdemokraterna har ju ett förflutet i vården som många minns. I valrörelsen 1991 utlovades en ofantlig satsning på vården från Kristdemokraternas sida. Jag är säker på att man också vann en och annan sympatisör på det löftet. Det löftet sveks rätt ordentligt. Nu ställer Mats Odell ut nya sådana här löften, och då är det väl bättre att granska verkligheten. Mats Odell har ju partivänner som sitter några meter från Riksdagshuset, i Landstingshuset i Stockholm, och har ansvaret för sjukvården. Där sänker man skatten i stället för att öka på vårdinsatserna. Där gör man sig av med de pengar man skulle behöva för en ökad sjukvård.

Jag måste säga att jag blev ganska häpen när Kristdemokraternas sjukvårdslandstingsråd i somras sade att de mammor som inte får någon plats på Stockholms sjukhusen kan väl åka till Helsingfors – det är ju bara en timmes flygresor dit! Det är inte den människosyn som Kristdemokraterna i andra sammanhang är angelägna om, i diskussionen om etik, vård och annat. Jag tycker att det är ett ganska rätt synsätt på de mammor som vill ha en förlossningsplats i Stockholmsregionen – något som Kristdemokraterna och Moderaterna uppenbarligen inte kan klara av att ge dem, som det ser ut när det gäller sjukvården.

Både på bostadsområdet och på vårdområdet har tyvärr Kristdemokraternas samarbete med Moderaterna lett till rakt motsatt resultat mot vad Kristdemokraterna säger sig vilja uppnå på det här området.

Lena Ek förde en diskussion om den fördelningspolitiska bilden i budgetpropositionen. Jag tycker att det Lena Ek tog upp var intressant, och jag vill gärna på några punkter säga emot henne. Jag tycker nämligen att hon lämnar en felaktig bild av den fördelningspolitiska profilen i budgetpropositionen. Framför allt lämnar hon en felaktig uppgift när det gäller tillväxten. Hon säger att Sverige måste få mycket bättre tillväxt än andra EU-länder och att vi inte alltid kan vara sämre än andra EU-länder. Men titta i facit, Lena Ek! Förra året hade EU-länderna i snitt en tillväxt på 3,4 %. Sverige hade en tillväxt på 3,6 %. 3,6 är fortfarande mer än 3,4. Då är det inte bra, Lena Ek, att stå i talarstolen i Sveriges riksdag och säga att Sverige har en sämre tillväxt än andra länder. Vi ska hålla oss till fakta i det här fallet.

När det gäller fördelningspolitiken är tillväxt och rättvisa huvudinslagen i den här budgetpropositionen. Jag tycker att vi på område efter område kan peka på hur olika reformförslag stöder just rättviseinslaget. Ta skatteförslagen! För tredje året i rad sänker vi skatten för låg- och medelinkomsttagare så att det relativt sett blir större skattesänkningar för den som tjänar 12 000 kr än för den som tjänar 40 000 kr. Vi tillför dessutom, vilket är oerhört viktigt, ett inslag av att minska andelen som betalar statlig skatt. Jag antar att också Centern tycker att det är bra om vi kan minska marginaleffekterna. Den mamma som tjänar 10 000 kr och som vill gå upp lite grann i arbetstid för att tjäna 12 000 eller 14 000 kr upptäcker att med dagens situation, med de skatteskalor vi har och framför allt med de dagisavgifter vi har, kommer hon inte att tjäna någonting på det. Varför ska hon då göra det? Här är kombinationen av de nya skatteförslag vi har samt maxtaxan mycket bra för att minska marginaleffekterna. Tyvärr är Lena Ek emot både maxtaxan och den sänkta marginalskatt som vi föreslår i propositionen, liksom vi gjort de två senaste åren också.

Vi föreslår en möjlighet att dra av en del av fackföreningsavgiften. Den är faktiskt för lågavlönade väldigt betydelsefull. Den ger för de flesta fackligt anslutna ungefär hundra kronor i ökad inkomst, oavsett om man tjänar 40 000 eller 10 000 kr. Den är nämligen inte relaterad till inkomsten utan till den avgift man betalar, och därför är det väldigt viktigt för låg- och medelinkomsttagare att få den här reduktionen av skatten via fackföreningsavgiften.

Det finns, om Lena Ek studerar finansplanen och budgetpropositionen, en ordentlig studie av huruvida de förslag som finns i budgetpropositionen gynnar män eller kvinnor. På samma sätt som i de senaste budgetpropositionerna är det faktiskt kvinnorna som har störst utbyte av de reformförslag som finns i budgetpropositionen. Det är också ett bidrag till fördelningspolitiken och jämställdhetspolitiken.

De människor som bor i glesbygd har naturligtvis stor glädje av det förslag vi lägger fram om att sänka socialavgifterna till 15 % i de delar av vårt land där tillväxten inte är lika stark som i övriga delar. De har naturligtvis också stor glädje av den förändring som nu sker av fastighetsskatten, som Centern har varit emot. Den gynnar ju framför allt glesbygdens fastighetsägare, de som bor i glesbygden. Jag har lite svårt att förstå hur Centern från fördelningspolitisk synpunkt kan tycka att det är fel att regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill gynna och sänka

skatten för just de människor som bor i glesbygd och på mindre orter och som har oförändrade eller t.o.m. sänkta taxeringsvärden.

De pensionärer som har det allra sämst i vårt land, de som har den lägsta pensionen, kanske runt 4 000 i månaden, får via regeringens förslag 1 300 kr i ett extra stöd nästa år. Alla andra pensionärer får också de 1 300 kronorna i skattesänkning, och de som har inkomster utöver grundpensionen. Men vi tycker att det är viktigt att de som har den lägsta pensionen också ska få det här skatteavdraget. Trots att de inte betalar någon skatt har vi ändå konstruerat ett förslag som gäller dem som har lägst pension. Det är väl rättvist, om inte annat, Lena Ek.

Jag skulle kunna fortsätta med många andra saker, inte minst studenterna som jag tycker är oerhört viktiga. Vi gör en jättestor reform av studiestödet för studenter. Det kostar 3–4 miljarder kronor. Jag inser att många studenter i dag inte går och oroar sig för hur deras pension ska se ut om 30–40 år, men i och med att vi inför en pensionsrätt också för studiestödet är det väldigt betydelsefullt för dagens och framtida generationers studenter att de får inräkna också sina studiemedel i den inkomst som ligger till grund för framtidens pensioner.

Låt mig också säga några ord om det som Karin Pilsäter sade om Tobinskatten, som kommer att diskuteras i morgon i finansministerkretsen i Europeiska unionen. Jag tycker att det är bra att riksdagen i våras, efter ett initiativ i finansutskottet, av regeringen har beställt en studie om hur man kan nå bra effekter av olika förslag när det gäller internationell ekonomisk politik som har precis samma syfte som Tobinskatten.

Tobinskatten är ju en teknik och det är inte tekniken i sig som är det viktiga, utan det viktiga är vad man vill uppnå. Vill man uppnå ett större mått av internationell finansiell stabilitet och vill man undvika de häftiga svängningar som sker i den internationella ekonomin ska alla förslag prövas, även Tobinskatten. Men jag tycker inte att det finns skäl att fixera sig enbart vid Tobinskatten. Den förutsätter alla länders samtycke. Enstaka länder kan inte införa en Tobinskatt. Därför är den i dagsläget inte den mest framkomliga vägen. Jag tror inte heller att diskussionen i första hand kommer att handla om Tobinskatten i morgon, utan den kommer att handla om vilka andra instrument vi kan hitta för att på det sätt som riksdagen beställde i våras uppnå precis samma syfte som ligger bakom själva Tobinskatten.

Jag ska på en punkt kommentera det som Karin Pilsäter sade. När jag hörde Karin Pilsäter påstå att av de 18 skattesänkingsförslagen hade hon bara sett att ett berörde företagen tänkte jag att det inte är särskilt svårt att räkna till ett. Men Karin Pilsäter hade uppenbarligen svårt att räkna till mer än ett. Jag kan i huvudet hitta sex sju förslag som berör företagen. Det var inte ett.

Det är förslaget om sänkt skatt för investmentbolagen, Karin Pilsäter. Det berör företagen. Att sänka socialavgifterna för företagen i Norrlands inland med 15 % rör väl företagen? Att som regeringen aviserar ändra kapitalvinstbeskattningen på näringsbetingade aktier gäller väl företagen? Att ta bort traktorskatten likaså. Jordbrukets företag ska väl också räknas som företag. Att återföra de resurser som vi får in via de s.k. gödselavgifterna rör väl också jordbrukets företag? Men de tycks inte finnas i Karin Pilsäters värld.

Prot. 2001/02:3
20 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Jag antar att när konsumenterna får lägre priser på böcker via moms-sänkningen kommer också den branschen att stärkas. Man får via en skattesänkning en bättre möjlighet att utveckla sin verksamhet.

Det finns förslag om att ändra beskattningsreglerna för förmånsbeskattningen för bilar som är miljövänliga. Det är väl också en skattesänkning som bilindustrin i allra högsta grad kan komma att utnyttja och se som en utmaning att få fram mer miljövänliga bilar i framtiden.

Det är bara sex sju förslag om skattesänkningar som jag omedelbart hittar i mitt minne och som har direkt betydelse för företagen, inte *en* skattesänkning, som Karin Pilsäter felaktigt påstod.

Får jag till sist säga att politik handlar mycket om att tala om vad man vill göra för någonting. Det är viktigt, därför att vi alla har våra drömmar och visioner om hur vi vill ändra i vårt samhälle. Jag försökte inledningsvis beskriva de orättvisor som jag upplever finns i Sverige i dag. Jag hoppas att vi kan åstadkomma förändringar i den bilden i framtiden.

Men i sista hand är det inte bara våra drömmar, visioner och vad vi vill som är viktigt. I sista hand handlar det också om att kunna tala om vilka resultat man uppnått. När jag sade inledningsvis att vi under den här mandatperioden kommer att kunna minska statsskulden från 1 445 miljarder vid förra valet till 1 096 miljarder, dvs. med 349 miljarder under den här mandatperioden, står det i bjärt kontrast till att de borgerliga när de hade regeringsmakten senast lyckades öka statsskulden med 594 miljarder kronor. Det är skillnaden mellan regeringalternativen.

Anf. 9 GUNNAR HÖKMARK (m) replik:

Fru talman! Ibland är jag inte riktigt säker på att finansministern vet vad han tänker säga och efteråt vet vad han har sagt, än mindre vad det är han har debatterat mot. Därför blir det lite grann besvärande i olika slag av diskussioner, som den i dag.

När det gäller frånvaron av företagsinriktad politik var det inte bara jag som talade om det. Det var Lars Bäckström som från vänsterkanten konstaterade att socialdemokratien inte har släppt fram en företagsinriktad politik. Det låg i hans hundraårsplan för samarbetet med socialdemokraterna att kanske någon gång nå fram till det.

I samband med Riksbostäder kan jag inte låta bli att tänka på Bo01 i Malmö, det socialdemokratiska projekt med alldeles för dyra lyxbostäder som häromdagen gick i konkurs och som Malmös skattebetalare nu kommer att få betala. Det är väl en symbolik för socialdemokratisk bostadspolitik som man hade önskat att en finansminister hade talat om. Den är ju verklig och inte påstådd.

När det gäller de grundläggande frågor som vi talar om här i dag vet jag inte om finansministern verkligen tror på det han säger. Jag vill inte vara oförsämd, men står regeringen verkligen fullt ut bakom att vi vid en lågkonjunktur, som vi nu är inne i, kommer att få en minskande arbetslöshet?

Vi har just nu de största varslen sedan 1993, innan det svängde under en borgerlig regering, Bosse Ringholm. De största varslen. Menar Bosse Ringholm på fullt allvar att detta är den sanna och korrekta bilden vill jag påstå att regeringen har lämnat ett underlag till riksdagens behandling av den ekonomiska politiken som inte är seriöst. Det är låtsassiffror.

Det fanns före New York-tragedin ingen grund för att hävda att ekonomin plötsligt skulle svänga uppåt under nästa år och arbetslösheten krympa. Redan då såg vi varslen. Redan då såg vi den mängd av skeenden som urholkar ekonomins utveckling. Jag vill bara säga att när regeringen står fast vid den typen av tabeller och siffror måste vi från oppositionen, i varje fall från mitt parti, konstatera att det inte är något seriöst underlag. Vi får finna former för att på ett ansvarsfullt sätt diskutera den ekonomiska politiken.

Kanske är det så att man låtsas som ingenting, att man använder sig av låtsassiffror därför att man har svårt att i mischmaschet av förhandlingar med Vänstern och Miljöpartiet få fram konkreta reformförslag.

När det gäller ett av de stora samhällsproblemen, den växande sjukfrånvaron, har man på sin höjd orkat med ett slags elvapunksprogram där det mesta är skrivet i luften. Mängder av människor drabbas i dag av sjukfrånvaro utan att man gör någonting. Samtliga oppositionspartier har sagt: Öka rehabiliteringen, stärk möjligheterna för människor att bli friska i stället för att betala ut sjukförsäkringspengar dag efter dag, år efter år.

Samma sak gäller företagande. Bosse Ringholm svarade inte på frågan hur det kan komma sig att han tillåter ett skattesystem som gör att t.o.m. de statliga företagen flyttar ut sina holdingbolag för att kunna sälja sina egna företagsverksamheter. Ta tag i de frågor som faktiskt oroar människor och ge ett besked!

Tror ni så mycket på de siffror ni redovisar att ni skjuter framför er de reformer och förslag som annars skulle kunna ge Sverige en möjlighet att möta den ekonomiska utveckling som vi nu ser. Ge ett besked om det är stillatigande och stillasittande som kommer att prägla politiken. I så fall för ni Sverige rakt in i djupa ekonomiska problem.

Anf. 10 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Vill Gunnar Hökmark att det ska gå bra för svensk ekonomi? Vill moderaterna att svensk ekonomi ska vara framgångsrik? Intresset för att diskutera just framgångsfaktorer är från moderaternas sida mycket begränsat.

I stället tycks ambitionen vara väldigt stor att i stället försöka beskriva svenska framtidsutsikter så dystert och mörkt som möjligt. Det förvånar mig faktiskt att moderaterna har så lite av framtidssyn och framtidstro att man ägnar sig åt den här svartmålningen.

Det är en realitet att svensk ekonomi är oerhört beroende av vad som händer internationellt. Sida upp och sida ned i finansplanen för vi också en diskussion om vad vi kan göra för att stärka den svenska ekonomin. Jag kan konstatera att om vi ser på hushållens reala inkomster, de pengar man disponerar, finner vi att vi under förra året hade en ökning med 3,6 %. Vi har en ökning i år på 4,3 % och nästa år blir den 5,4 %. Det är en väldigt positiv utveckling. Det är en väldig styrkefaktor i svensk ekonomi att vi kan upprätthålla en hög efterfrågan från hushållen när den internationella efterfrågan viker av på det sätt den gör för närvarande.

Skälen till att vi har lyckats med detta är inte bara regeringens ekonomiska politik utan i allra högsta grad att arbetsmarknadens parter kan ta på sig en del av glädjen och ansvaret för att ha lyckats bra med avtalsrörelser och annat. Via vår inflationspolitik har vi fått en bra real utveckl-

ing av de disponibla inkomsterna. Det är egentligen mer intressant att diskutera vad det är för framgångsfaktorer som vi kan ytterligare stärka för att möta de svårigheter som vi internationellt kan komma att utsättas för åren framöver. Om det har Gunnar Hökmark ingenting att säga.

Anf. 11 GUNNAR HÖKMARK (m) replik:

Fru talman! Nu har återigen finansministern lyssnat mycket lite. De framgångsfaktorer som Sverige kan utnyttja handlar om att föra en politik som stärker svenska företags konkurrenskraft i Sverige och i utlandet, som bryter utflyttningen av forskning.

När finansministern talar om OECD:s värderingar i den svenska ekonomin och den höga andelen resurser för forskning är det fråga om den privata satsning som de företag som i dag i olika skeenden flyttar ut sin forskning från Sverige gör. Det är inte de statliga resurserna som sätter taket utan det är det näringsliv och det företagande som finns inom området som sätter taket.

Så kommer vi då till Bosse Ringholms fråga: Vill Gunnar Hökmark att det ska gå bra för svensk ekonomi?

Ja, vad är det för mening att föra debatter med den typen av frågeställningar? Vi är samlade här för att vi känner ett gemensamt ansvar för detta, men jag har föreställningen att ingenting blir bättre för att vi undviker den verklighet som finns. Det blir inte bättre, Bosse Ringholm, för att man låtsas som ingenting. Det blir inte bättre av att i budgeten ha låtsassiffror. Det blir inte bättre för att man låtsas som om varslen från närvarande inte är rekordhöga. Det blir inte bättre för att man bortser från att de skatteregler som driver företagande och forskning utomlands skulle kunna förändras. Det blir inte bättre för att man inte gör någonting för att reformera sjukvården och skolan så att det blir bättre kvalitet och bättre resurser. Det blir inte bättre för att man framställer alla andra förslag än ens egna som ett slags hjärnspöken, som därigenom blir helt osanna. Det blir inte bättre rättvisa för att man låter facket få del av de stora skattesänkningarna i stället för att återupprätta situationen för ankorna. Det blir inte bättre för att man slår vakt om en fastighetsskatt som driver människor från hus och hem. Det blir inte rättvisare, men det blir inte heller bättre tillväxt. Vi har en möjlighet att nu vända den ekonomiska utvecklingen i Sverige och ge större tillväxtkraft, men då får vi inte låtsas som om det regnar. Tyvärr får jag säga att betyget från dagens finanspolitiska debatt är att vi har en finansminister som tror att ekonomisk politik kan bedrivas genom att låtsas som om det regnar. Då blir det bättre av sig självt.

Jag vill säga klart och tydligt: Det är ingen ärlig bild av situationen i svensk ekonomi som Bosse Ringholm ger. En socialdemokratisk finansminister ska, liksom en borgerlig finansminister, självfallet lyfta fram det som är styrkefaktorer i landet och förhoppningar i den egna politiken. Om vi inte ger en ärlig bild förs väljarna bakom ljuset. Då urholkar vi förtroendet för demokratin. Det är en brist att Bosse Ringholm inte vågar tala om de problem som finns i den svenska ekonomin. Det leder till att vi inte hinner göra någonting åt dem medan tid är.

(Applåder)

Anf. 12 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Gunnar Hökmark har självfallet rätt att misstro regering-
en och finansministern, men Gunnar Hökmark har inte rätt att lämna
felaktiga uppgifter. Den OECD-studie som jag hänvisade till säger att
Sveriges samlade forskningsinsatser – både de offentliga och de privata,
Gunnar Hökmark – är tillsammans de högsta i världen. Den OECD-
studien säger att samarbetet mellan den offentliga högskolan, de offent-
liga universiteten och det privata näringslivet är bäst i världen. Det är ett
resultat som Gunnar Hökmark inte kan betvivla.

Anf. 13 MATS ODELL (kd) replik:

Fru talman! Bosse Ringholm säger att han inte vill hålla i gång deba-
ten om sina bokföringsmetoder. Det kan jag verkligen förstå. Men det
vore bra om finansministern utnyttjade en del av sin återstående talartid
att till kammarens protokoll kategoriskt dementera att ni faktiskt har
ändrat bokföringsmetoderna, bl.a. så att statsskuldutvecklingen redovi-
sas före den beräkningstekniska överföringen. Det är en enorm skillnad.
Dessutom tar ni plötsligt upp statliga myndigheters innehav av statspap-
per. Det är en stor skillnad. Nu ger ni intryck av att statsskulden minskar
med 23 miljarder, när den i själva verket med samma bokföringsmetoder
ökar med 35 miljarder under perioden. Detta blir mycket allvarligt när ni
inte heller har en ordentlig tillväxtpolitik.

Ni beskriver själva de tre olika tillväxtalternativen. För högtillväxtal-
ternativet antas arbetsmarknaden fungera bättre. Det ger resurser till
kommuner och landsting. Det ger det 80-procentiga sysselsättningsmålet
som ni eftersträvar. Men ni föreslår inga åtgärder, Bosse Ringholm! Ni
hoppas att parterna ska ta sitt ansvar. Konjunkturinstitutet pekar på att
löneutvecklingen blir ungefär 4 % framöver. Det gör att vi tappas genty-
mot de flesta av de viktigaste konkurrentländerna.

Sedan var det frågan om hyreshus, Bosse Ringholm. Det är alldeles
rätt att vi föreslår en något högre skattesats. Men vi fryser taxeringsvär-
dena! Jag trodde att en finansminister åtminstone kunde räkna procent.
Vår skatt på hyreshusen är 200 miljoner kronor lägre än den Bosse Ring-
holm föreslog i våras, och den är 400 miljoner kronor lägre för 2003 och
600 miljoner kronor lägre för 2004.

Fru talman! Jag trodde knappast mina öron när Bosse Ringholm tog
upp frågan om förlossningsvården i Stockholm. Den lappen måste ha
skrivits av en medarbetare som inte visste att det var just Bosse Ring-
holm som var det ansvariga finanslandstingsrådet som lade ned en väl
fungerande förlossningsvård i Nacka, som lade ned en väl fungerande
förlossningsvård på Löwenströmska. Den ansvarige för det kaos som nu
uppträder går upp och anklagar Kristdemokraterna. Nej, fru talman, san-
ningen är att Kristdemokraternas politik i Stockholmsregionen innebär
ökade resurser till vården med 1,6 miljarder kronor nästa år. Regeringens
politik för hela landet innebär 1 miljard mer. Vet hut, Bosse Ringholm!
Läs på lite bättre till nästa gång. Detta är helt enkelt för dåligt.

Här finns alltså en helt annan utveckling än den som Bosse Ringholm
beskriver. Det allvarliga, fru talman, är bristen på långsiktiga tillväxtför-
utsättningar. Ni beskriver i detta högtillväxtalternativ de frukter som
skulle uppstå om man kom till rätta med lönebildningen, om man kom

till rätta med en bättre fungerande arbetsmarknad. Men ni gör ingenting. Varför inte, Bosse Ringholm?

Anf. 14 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Om kamrer Odell var lika intresserad av människorna som av bokföringstekniken skulle vi kunna ha en spännande debatt om bostäderna i Stockholm och vården i hela landet. Jag konstaterar – och Mats Odell vidimerar detta – att Kristdemokraterna föreslår en högre beskattning av hyreshusen. Även om taxeringsvärdena skulle frysas är det framför allt de människor som bor i mindre orter i Sverige, i glesbygden, som kommer att få högre fastighetsskatter med Mats Odells politik. Jag konstaterar att Mats Odell nu bekräftar detta.

Till sist ett ord om sjukvården. När jag hade ansvaret för landstingets finanser i Stockholms län i mitten av 90-talet fanns det ett överskott på förlossningssjukvårdsplatser. Det fanns fler platser än det fanns mammor som behövde platserna. Då var det naturligtvis rimligt att avveckla en del platser. Nu är det precis tvärtom. Nu finns det fler mammor som vill ha platser än det finns befintliga platser. Det är därför Mats Odells partibroder vill skicka mammorna till Helsingfors.

Anf. 15 MATS ODELL (kd) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är ganska anmärkningsvärt att finansministern fortsätter att framhärda i att vi skulle ha en högre beskattning på hyreshusen, när jag konstaterar att den är 200 miljoner lägre än den som regeringen föreslog i våras. Vi har ju ännu inte redovisat vårt alternativ med anledning av regeringens budgetproposition. Här får finansministern lugna sig till den 5 oktober när vi ska göra detta.

Sedan gäller det förlossningsplatserna. Det som har hänt är att de barnmorskor som ni avskedade inte tror på att det här är en stabil situation. De är inte beredda att gå tillbaka. Därför behövs det inte bara resurser – landstingsledningen har ju anslagit de tillräckliga resurserna – utan det gäller också att se till att det fungerar. Där är det en misstro, som uppstod under den tid som Bosse Ringholm var finanslandstingsråd.

Anf. 16 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Mats Odell har kanske inte riktigt klart för sig hur situationen var i Stockholm på 1990-talet. Jag måste tyvärr korrigera honom.

Under den socialdemokratiska ledningen i Stockholms läns landsting avskedades ingen barnmorska och ingen annan personal heller. Ett av skälen till att vi på den tiden hade en sysselsättningsgaranti som gjorde att ingen fick sparken var att 6 000 sjuksköterskor, barnmorskor, undersköterskor och annan sjukvårdspersonal hade fått sparken under den borgerliga regimen i Stockholms läns landsting i början på 90-talet. Det var den stora skillnaden.

När det gäller fastighetsskatten säger Mats Odell att kristdemokraterna ännu inte har lagt något förslag i anledning av budgetpropositionen. Det har jag all förståelse för. Men det är helt riktigt, som Mats Odell säger, att när regeringen i vintras föreslog och fick igenom skatten för i år till 0,7 % ville kristdemokraterna ha 1,0 %. 1,0 % i skatt är väl mer än 0,7 %. Nu föreslår vi att den går ned till 0,5 %, och det ska bli intressant

att se hur mycket mer skatt kristdemokraterna anser att man ska betala för hyresfastigheter i fortsättningen.

Prot. 2001/02:3
20 september

Anf. 17 LENA EK (c) replik:

Fru talman! Jag tänkte ta upp tre saker. Det första handlar om rättvisa.

Finansministern och jag har haft en diskussion om hur de förslag som finns i budgeten slår fördelningspolitiskt. Jag kan bara rekommendera dem som är intresserade att läsa budgetförslaget på s. 189. Där finns en utmärkt tabell som visar hur skatteförslagen slår för olika inkomstgrupper. Det blir +25 kr i månaden för dem med lägst inkomst och +424 kr i månaden för dem med högst inkomst, eller 17 gånger mer.

Jag undrar också varför det inte finns någon fördelningspolitisk bilaga i år, som det har funnits tidigare.

När det handlar om tillväxt är småföretagen en viktig sak. Då har vi regler; vi har en regeldjungle som ökar år från år, trots löften om motsatsen.

Den som är småföretagare och blir bestulen på sitt lager får skatta för det. Den som är gift med en fåmansföretagare får inte arbetslöshetserättning även om han blir arbetslös från ett jobb i ett helt annat företag eller i kommunen där man bor. Den som är småföretagare och blir sjuk eller vill vara föräldraledig får sin ersättning uträknad på årets alla dagar, men den som är anställd får det på antalet arbetsdagar. Detta ger en enorm skillnad för den småföretagare som vill vara hemma med sina barn.

Är detta riktigt, om vi nu ska satsa på företag och tillväxt, som vi är överens om att vi behöver? Är den här rättsliga situationen för småföretagaren bra? Det skulle jag vilja att finansministern talar om.

Slutligen gäller det förlossningsvården i Stockholm. Kan inte herrarna lägga bort argumentationen om varför det inte finns några BB-platser och i stället försöka ordna så att det kommer fram BB-platser? ”Krysta fram fler BB-platser annars slutar vi att föda barn!” Så är det ju.

Säg i stället: ”Tre månader innan planerad nedkomst får ni reda på vilket sjukhus ni ska åka till, och där finns det personal som tar emot er.” Ska det vara så svårt?

När man i industrin kan leverera mikrovågsugnar efter storlek och färg och med 250 modeller på fyra dagar till Spanien, ska vi då inte med tre månaders varsel kunna plocka fram förlossningsplatser i landets huvudstad?

Anf. 18 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Jag håller helt med Lena Ek på den sista punkten. Det behövs en ny majoritet i Stockholms läns landsting. Den nuvarande majoriteten med Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna har ju fullkomligt misslyckats med sjukvårdspolitiken, inklusive förlossningssjukvården. Lena Ek har rätt i att det bör vara en rättighet för varje kvinna som vill föda barn i Stockholmsområdet liksom i övriga landet att det finns tillgång till förlossningsplatser.

Det behövs en ny majoritet. Vill Centern, som i dag inte är representerad i Stockholms läns landsting, medverka i en sådan majoritet kring detta krav kommande period tror jag att det finns goda förutsättningar för ett samarbete.

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Jag vill påminna Lena Ek om att det i finansplanen finns en bilaga där vi går ganska noggrant igenom det nya mål som vi har satt upp som handlar om att halvera socialbidragsberoendet. Det är en viktig fördelningspolitisk genomgång som görs i år och som vi kommer att följa upp i fortsättningen, på det sätt som vi har gjort med andra fördelningspolitiska studier under åren.

Lena Ek glömmar att för låginkomsttagare är rätten att reducera sin skatt via den avgift man betalar till fackföreningen värd kanske en hundralapp. Det ska bli spännande att se om Centern tycker att löntagarna är värda den hundralappen och kommer att ställa sig positiv till det förslaget.

Anf. 19 LENA EK (c) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är viktigt att en löntagare ska kunna leva på sin lön. Jag tycker att det är viktigt att vi halverar socialbidragen. Då undrar jag varför finansministern inte diskuterar golven i trygghetssystemen. En student som blir sjuk har 20 kr om dagen och måste leva på socialbidrag. Ändra där i stället!

Anf. 20 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Jag vet inte hur det är borta i Landstingshuset på Hantverkargatan, men man kanske inte har tidsbegränsningar där. Men nu är vi inte i Landstingshuset, utan – för finansministerns kännedom – det här är Sveriges riksdag. Debatten gäller statens budget, och det är Bosse Ringholm som är finansminister. Han kanske skulle kunna försöka snäva in de 46 kvarvarande sekunderna på ungefär det området. Men det är möjligt att minuträknandet går till på ungefär samma sätt som räknandet av skatteförslag.

Om finansministern ansåg att det var 18 förslag kan jag bara be att få meddela att merparten av dem som han själv nämnde inte ingår bland de 18. De är antingen aviserade att kanske komma i framtiden, eller också är de redan beslutade sedan tidigare, som t.ex. gödselskatten, som skulle ”kretsloppas” en gång till.

För egen del kan jag säga att jag slarvade lite med traktorskatten. Mig veterligt är det tillåtet att ha traktor även om man inte är företagare, men merparten av traktorägarna kanske också är företagare.

Socialavgifterna finns inte med bland skatterna, och det beror på att de fortfarande räknas som försäkringsavgifter, även om vi alla vet att det inte riktigt är med sanningen överensstämmande.

I fråga om bokmomsen står det mycket tydligt i budgeten att man räknar med att det ska bli sänkta priser och inte gynna branschen. Men det finns ju många som misstänker att det kanske ändå är mer till för att gynna branschen. Där har ju finansministern bekräftat att man åtminstone på Finansdepartementet tänker i de banorna.

Förmånsbilbeskattningen är ju en inkomstskatt för de personer som har fått bilen som en löneförmån.

Jag vet inte hur många fler exempel jag måste ta på att finansministern kanske inte har järnkoll varken på antalet skattesänkningar eller på antalet minuter och inte heller på vad det är som är viktigt för företagare.

Det handlar om att få sänkta skatter och förenklingar, förenklade regelverk. Det vore bra om ni fokuserade mer på det. Jag är säker på att Lars Bäckström åtminstone lite nu och då kan påminna om vilken typ av frågeställningar man bör fokusera på.

Fru talman! Jag skulle vilja be finansministern att använda några få av de 46 sekunderna till att tala om här och nu vad det är för besparingar som kommer. Det står i den tomteröda budgeten att man avser att vidta utgiftsbegränsande åtgärder. Det kommer ju besparingar. Kan finansministern använda några sekunder till att tala om vilka de är?

Till sist: ”Den som är satt i skuld är inte fri”, sade Göran Persson och lånade till vägarna. Det var ju redan på Gunnar Strängs tid så att man avskaffade idén om att lånefinansiera, så att säga låna från framtiden för att genomföra saker redan nu. Man kan ha den modellen, med drifts- och kapitalbudget – det har man ju i många andra sammanhang. Men det här är en väldig sammanblandning av olika principer som man använder som det passar en själv.

Det får inte dölja det faktum att man faktiskt utöver det sänker väganlaget med 500 miljoner, såvitt vi kan förstå. Det är inte 200 nya lånade miljarder ovanpå de gamla, utan det är minus 500 och sedan 2 miljarder i lånade pengar.

Utöver att de boende i glesbygd såväl som i storstad får fortsätta att färdas på undermåliga vägar, bortsett från det man kan göra med de pengar man lånar till, tror jag att detta är ett svek mot landets företagare. Om man kunde fokusera lite mer på att göra det som är viktigt och fokusera lite mer på att ha ordning och reda i sin egen bokföring tror jag att väldigt mycket skulle vara vunnet.

Anf. 21 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Det är bra att Karin Pilsäter nu har vidimerat att hon räknade fel. Det var alltså många fler skattesänkningar för företagen än den enda som hon ansåg sig ha upptäckt från början.

Jag tror, Karin Pilsäter, att vi är överens om att en sänkning av bokmomsen i första hand naturligtvis ska komma konsumenterna till godo. Jag tror inte heller att vi är oense om att bokbranschen som sådan också har glädje av att se fler konsumenter som får mer resurser till sitt förfogande för att köpa fler böcker. Det är väl bra om vi kan nå båda syftena i detta sammanhang.

Till sist vill jag bara konstatera att Karin Pilsäter, trots att hon hade tid till sitt förfogande, undvek den stora jämställdhetsfrågan – den som väl smärtar Folkpartiet mest. Folkpartiet har nu hamnat i ett sällskap som bekämpar den stora jämställdhetsreform som maxtaxan innebär och som ger ganska många tusen kronor till barnfamiljerna per månad.

Anf. 22 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Jag noterar att finansministern inte med ett ord berör vilka hemliga besparingar som finns i denna tomteröda budget. Jag noterar att finansministern inte med ett ord berör att han inte kan skilja på lånade pengar och egna pengar längre, och jag noterar att han inte med ett ord berörde det faktum att det jag påpekade var att det som han kallar för sänkta skatter och förenklingar för företagande inte är det.

Men det är klart: Om man inte ens kan hålla reda på vad som är företagarefrågor och vad som är andra skattefrågor ska vi kanske inte förvänta oss att det kommer mer generella skattesänkningar och mer generella förenklingar. Då är det så att signalen från finansministern här i dag är att de människor som vill starta, driva och expandera företag och skapa välstånd i detta land först och främst måste se till att de är inne i rätt bransch, som för ögonblicket är lite grann på modet i Finansdepartementet, för då kanske de kan få lite riktad lättnad. Men en sådan enkel grej som fåmansbolagsreglerna, som berör alla, glider man direkt över. Förenklingsarbetet, som är så viktigt, händer det absolut ingenting med.

Jag tror att detta är en farlig signal, för vad Sverige behöver är ett gott småföretagarklimat där människor – t.o.m. kvinnor – som vill starta och driva en förskola efter eget huvud kan känna att det är något som de kan göra, att de kan förverkliga sina drömmar, att de kan ge en bra service åt andra människors barn och att det inte kommer någon klubba i huvudet med några nya förbud och försvåranden. Det tycker jag skulle vara en mycket bättre signal än den som finansministern här levererar när han inte ens kan hålla reda på vad olika skattesänkningar handlar om.

Anf. 23 GUNNAR HÖKMARK (m):

Fru talman! Jag vill bara säga en sak. Det är att det i höstens riksdag kommer att finnas en möjlighet för dem som så vill av regeringens stödpartier att rösta för en frysning av fastighetsskatten och därmed ta det steg som innebär att man avvecklar den. Jag säger detta eftersom man ibland har sagt att man vill göra detta. Nu kan det testas i verkligheten.

Anf. 24 LARS BÄCKSTRÖM (v):

Fru talman! Jag vill också passa på att kommentera trots att finansministern inte har någon talartid kvar. Mats Odell tog upp att statsskulden kommer att växa i och med detta budgetförslag. Jag tror att Mats Odell har rätt där. Det är klart att den gör det när vi får en vikande konjunktur. Det är en orsak. Men alternativet till det, Mats Odell, var att jag höjde sparmålet i den vikande konjunkturen.

Orsaken till att statsskulden ökar något är att vi sänker skatten och har vissa ökade utgifter. Men det är väl rimligt? Vi ska väl inte höja sparmålen i en vikande konjunktur? Men vi klarar det offentliga sparmålet.

Sedan tror jag också att Karin Pilsäter tog upp småföretagen. Jag tror att det är ett väsentligt påpekande. Men det finns, Karin Pilsäter, ställen – s. 197, avsnitt 8, punkt 3 och 5 – där vi tillsammans har tagit upp det som kallas 3:12-utredning. Det är oerhört tekniskt krångligt t.o.m. för småföretagare, men vi håller på och arbetar för att lätta upp beskattningen för mindre företag. Det är ett förenklingsarbete. Schablonskatten håller vi på att utreda, och skattetilläggen.

Bosse Ringholm vill nog; det tror jag faktiskt. Men visst utredningsarbete krävs innan vi har de lätta lösningarna. Sedan är han kanske inte helt överens med oss, men jag är övertygad om att vi ska finna en gemensam lösning under en mycket nära framtid, för vi har en gemensam ambition. Den känner jag. Sedan tror jag att vi är lite mer drivande, men det kan vi diskutera vid annat tillfälle.

Sedan vill jag också ge Karin Pilsäter rätt. Hon undrade om vi i Vänsterpartiet är nöjda. Ja, vi är nöjda – annars skulle vi inte ha slutit upp

bakom budgeten. Men naturligtvis är inte allt som vi vill. Jag vill säga, Karin Pilsäter, att det är riktigt att vi har misslyckats med änkepensionerna och inte gått så långt som vi skulle ha velat göra. Skulle vi ha kunnat klara av det? Ja, vi skulle ha kunnat säga att vi hellre hade satsat dessa miljoner på änkepensionerna än på arbetsskadeförsäkringen. Men där gjorde vi ett aktivt val, och sådana är vi. Vi vill hellre satsa på arbetsskadeförsäkringen. Då får man göra val i politiken. Det är klart att det kostar. Det finns alltid en baksida av all politik. Den politiker som kan säga att han lyckas med allt, att hans förslag är jättebra och att det inte finns något negativt med dem, den politikern har inte tänkt igenom sin egen politik. Det finns alltid problem.

Men vi har redovisat detta, och vi har tagit oerhört stora steg i rätt riktning denna gång.

Vad ni inom den borgerliga alliansen är ense om är egentligen bara att ni vill sänka skatten och i olika grad öka utgifterna. Det är det enda. Sedan är det en som talar om fördelningspolitik, och det är Lena Ek. Men hon är en ensam ropande röst i öknen. Resten av orkestern spelar en helt annan melodi, och då blir det falskt som helhet.

Anf. 25 MATS ODELL (kd):

Fru talman! Jag vill tacka Lars Bäckström för att han ger de besked som finansministern inte ger, nämligen att statsskulden kommer att öka. Det är naturligtvis mot den bakgrunden som det är så allvarligt att ni nu ger intryck av att det finns hur mycket pengar som helst att dela ut, när vi vet att hela överskottet i de offentliga finanserna ligger i pensionssystemet. Det är så reglerna är för redovisning av detta, men jag tycker att finansministern har en del att lära av Lars Bäckström när det gäller att ge konsumentupplysning om hur det verkligen står till i svensk ekonomi. Det vi vänder oss emot är ju att ni inte redovisar detta utan i stället försöker ge intryck av att statsskulden minskar med 23 miljarder kronor.

Sedan nämnde finansministern maxtaxan och anklagade Karin Pilsäter för att ha hamnat i fel gäng. Det är bara det, Bosse Ringholm, att de borgerliga partierna har utarbetat ett alternativ till maxtaxan som både ger en större valfrihet för småbarnsföräldrarna och genom den avdragsrätt som finns för barnomsorgskostnader lägre barnomsorgskostnader exempelvis för kommunal barnomsorg.

Statsminister Persson kom på maxtaxan strax före förra valet. När jag läste i budgetpropositionen i går kväll hittade jag maxtaxan på inte mindre än sex ställen, där den var lösningen på stora problem. På första stället stod att det är lösningen för tillväxt och rättvisa och för att öka arbetsutbudet – s. 19. Det är en politik för full sysselsättning, står det på s. 8. Maxtaxan hjälper oss också att bli en kunskapsnation, står det på s. 29, och att skapa trygga barn, ett Sverige för alla och att halvera antalet socialbidragstagare.

Fru talman! En sådan dundermedicin – en sådan dunderhonung – hade också fått Bamse att blekna.

Överläggningen var härmed avslutad.

Propositionen bordlades.

4 § Meddelande om frågestund

Talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 27 september kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Statsrådet Ingela Thalén, försvarsminister Björn von Sydow, statsrådet Ulrica Messing, statsrådet Lars-Erik Lövdén och statsrådet Britta Lejon.

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Prot. 2001/02:3
20 september

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2000/01:147 till arbetsmarknadsutskottet

2000/01:148 till lagutskottet

2000/01:149 till socialutskottet

2000/01:150 till lagutskottet

2001/02:2 till näringsutskottet

2001/02:6 till utrikesutskottet

2001/02:15 till utbildningsutskottet

Skrivelse

2000/01:151 till konstitutionsutskottet

6 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

2001/02:8 Nicefördraget

7 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställts

den 18 september

2001/02:1 av *Jan-Evert Rådström* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Ljuddämpare på jaktvapen

2001/02:2 av *Cecilia Magnusson* (m) till socialminister Lars Engqvist

Växervis boende

2001/02:3 av *Per Bill* (m) till socialminister Lars Engqvist

Systembolagets sortimentstyrning

2001/02:4 av *Kenneth Johansson* (c) till socialminister Lars Engqvist

Subventionerad hemservice för pensionärer

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 25 september.

8 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 19 september

2001/02:1 av tredje vice talman *Rose-Marie Frebran* (kd) till utrikesminister Anna Lindh

Finansiering av terrorism

2001/02:2 av *Sten Tolgfors* (m) till utrikesminister Anna Lindh

Aidsvården i Sydafrika

2001/02:3 av *Margareta Viklund* (kd) till utrikesminister Anna Lindh

Fångar i Serbien

2001/02:4 av *Inger René* (m) till näringsminister Björn Rosengren

Skyltning vid vägar

den 20 september

2001/02:5 av *Åke Carnerö* (kd) till försvarsminister Björn von Sydow
Samhällets beredskap inför olika hot

2001/02:6 av *Åke Carnerö* (kd) till försvarsminister Björn von Sydow
Visbykorvetterna

2001/02:7 av *Åke Carnerö* (kd) till försvarsminister Björn von Sydow
Samhällets hantering av nya hot

2001/02:8 av *Johnny Gylling* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Skadestånd till brottsoffer

2001/02:9 av *Ulla Wester* (s) till kulturminister Marita Ulvskog
Teckenspråksinformation i TV

2001/02:10 av *Margareta Cederfelt* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Öresundsbrons underskott

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 25 september.

9 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 19 september

2000/01:1648 av *Lars Gustafsson* (kd) till socialminister Lars Engqvist
Frivilliginsatser i vården

2000/01:1650 av *Kaj Larsson* (s) till finansminister Bosse Ringholm
Förmögenhetsbeskattning för överlikviditet i bolag

2000/01:1651 av *Rosita Runegrund* (kd) till statsrådet Ingela Thalén
Åtgärder mot kommersiell sexuell exploatering av barn

2000/01:1652 av *Lennart Hedquist* (m) till statsrådet Britta Lejon
Heby kommuns ansökan om länsbyte

2000/01:1657 av tredje vice talman *Rose-Marie Frebran* (kd) till socialminister Lars Engqvist
Bidrag till tolkcentraler

2000/01:1658 av *Viviann Gerdin* (c) till socialminister Lars Engqvist
Barnsexhandeln i Sverige

2000/01:1659 av tredje vice talman *Rose-Marie Frebran* (kd) till näringsminister Björn Rosengren
Omställningsarbete i Karlskoga kommun

2000/01:1660 av *Lilian Virgin* (s) till näringsminister Björn Rosengren
Stödinsatser på Gotland

2000/01:1662 av *Kerstin Heinemann* (fp) till näringsminister Björn Rosengren
Riksfärdtjänsten

2000/01:1665 av *Kerstin Heinemann* (fp) till statsrådet Ingegerd Wärnersson
Barn i slutna rörelser

2000/01:1669 av *Carina Hägg* (s) till utrikesminister Anna Lindh
Armenier och kommunismen

2000/01:1670 av *Rolf Olsson* (v) till socialminister Lars Engqvist
Läkare med legitimation från land utanför EU/EES

2000/01:1671 av *Inger René* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Könsstympning

2000/01:1672 av *Harald Nordlund* (fp) till näringsminister Björn Rosengren
Hemlösas rätt till postens ID-kort

2000/01:1673 av *Sten Tolgfors* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Telias monopolställning

2000/01:1674 av *Ingegerd Saarinen* (mp) till justitieminister Thomas Bodström
Stympning av kvinnor

2000/01:1675 av *Margareta Cederfelt* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Kvinnlig könsstympning

2000/01:1676 av *Leif Carlson* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Kvinnlig könsstympning

2000/01:1677 av *Sten Tolgfors* (m) till utrikesminister Anna Lindh
Demokratisering av Vitryssland

2000/01:1678 av *Rolf Olsson* (v) till socialminister Lars Engqvist
Sponsorer i vården

2000/01:1681 av *Inger Strömbom* (kd) till näringsminister Björn Rosengren
Nyföretagandet

2000/01:1683 av *Rolf Gunnarsson* (m) till försvarsminister Björn von Sydow
Hemvärnets övningsmöjligheter

2000/01:1684 av *Agne Hansson* (c) till jordbruksminister Margareta Winberg
Lokaliseringen av den nya djurskyddsmyndigheten

2000/01:1685 av *Berit Adolfsson* (m) till utbildningsminister Thomas Östros
Specialutbildningen för sjuksköterskor

2000/01:1686 av *Berit Adolfsson* (m) till socialminister Lars Engqvist
Specialistutbildningen vid institutionen för omvårdnad i Göteborg
2000/01:1687 av *Jan-Evert Rådhström* (m) till försvarsminister Björn
von Sydow
Försvarscentrum i Karlstad
2000/01:1690 av *Harald Nordlund* (fp) till miljöminister Kjell Larsson
Miljöfrågor kring Östersjön

den 20 september

2000/01:1661 av *Henrik S Järrel* (m) till näringsminister Björn Rosen-
gren
Villkor för egenföretagare
2000/01:1680 av *Maria Larsson* (kd) till statsrådet Maj-Inger Klingvall
De svältdrabbade i Guatemala
2000/01:1688 av *Marianne Andersson* (c) till statsrådet Maj-Inger
Klingvall
Stöd till behandling efter hungerstrejk

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 25 september.

10 § Kammaren åtskildes kl. 12.50.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början t.o.m. 3 § anf. 4 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter t.o.m. anf. 15 (delvis) och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANDERS FORSBERG

/Barbro Nordström

1 § Ny riksdagsledamot, m.m.	1
2 § Kompletteringsval till arbetsmarknadsutskottet	1
3 § Debatt med anledning av budgetpropositionen	1
Anf. 1 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	2
Anf. 2 GUNNAR HÖKMARK (m)	5
Anf. 3 LARS BÄCKSTRÖM (v)	8
Anf. 4 MATS ODELL (kd)	13
Anf. 5 LENA EK (c)	16
Anf. 6 KARIN PILSÄTER (fp)	20
Anf. 7 YVONNE RUWAIDA (mp)	24
Anf. 8 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	28
Anf. 9 GUNNAR HÖKMARK (m) replik	34
Anf. 10 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	35
Anf. 11 GUNNAR HÖKMARK (m) replik	35
Anf. 12 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	36
Anf. 13 MATS ODELL (kd) replik	37
Anf. 14 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	37
Anf. 15 MATS ODELL (kd) replik	38
Anf. 16 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	38
Anf. 17 LENA EK (c) replik	38
Anf. 18 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	39
Anf. 19 LENA EK (c) replik	40
Anf. 20 KARIN PILSÄTER (fp) replik	40
Anf. 21 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	41
Anf. 22 KARIN PILSÄTER (fp) replik	41
Anf. 23 GUNNAR HÖKMARK (m)	42
Anf. 24 LARS BÄCKSTRÖM (v)	42
Anf. 25 MATS ODELL (kd)	43
4 § Meddelande om frågestund	43
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	44
6 § Bordläggning	44
7 § Anmälan om interpellationer	44
8 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	45
9 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	45
10 § Kammaren åtskildes kl. 12.50	47